

Snel, trouw en goed

bediend bij de

GROENINGHE DRUKKERIJ

Budastraat, 56, KORTRIJK — Tel. (056) 240.77

Boeken en tijdschriften, precisiewerk, kleurendruk,
mechanische boekbinderij, alle handelsdrukwerk.

✱

Wie er eens kwam, komt er nog!

Mededelingsblad van het

A.V.O.H.V.

Inhoud

Ter verantwoording

K. Goddeeris

Het taalcompromis

Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens

Standpunt van het A.V.O.H.V. inzake Brussel
en Taalgrens

In memoriam Dr J. Grauls

M. R.

Aanvullend memorandum ten gerieve van het
Rode Kruis

Aktiekomitee voor het Rode Kruis

Regionaal-ekonomische politiek in de West-
Europese landen

O. Vanneste

Taalfeesten te Kortrijk:
de luister van de Nederlandse Taal

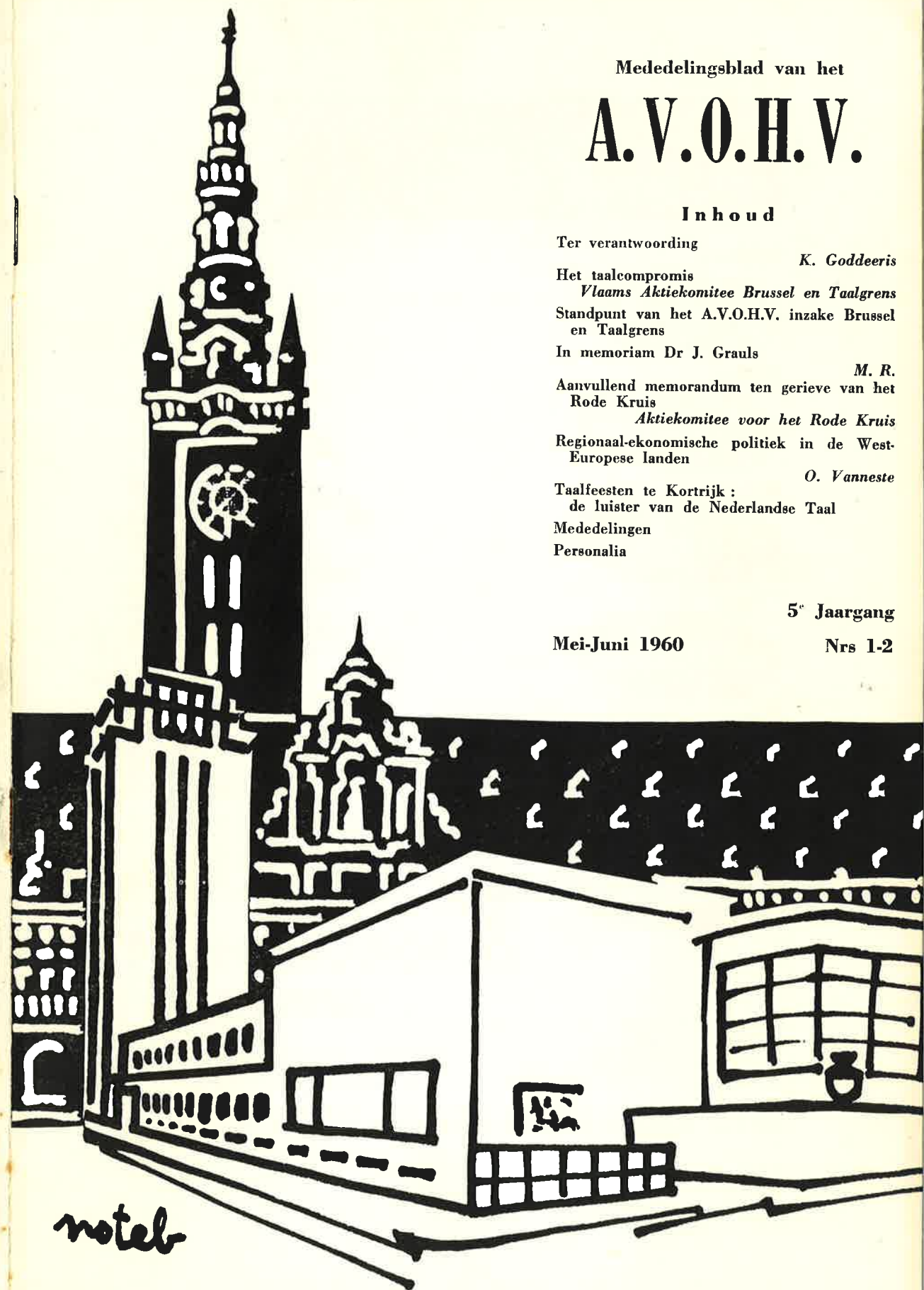
Mededelingen

Personalia

5e Jaargang

Mei-Juni 1960

Nrs 1-2

**ZUIGELINGEN-EN DIETVOEDING
VAN EIGEN BODEM
HOOGSTE KWALITEIT**

gracilac

volle gezuurde melk
voor zuigelingen

premalac

half-afgeroomde
gezuurde melk
voor zuigelingen

Diédex

voedingsuiker

annalac

zoutloze half-vette melk

desal

zoutloze melk voor
toekomstige moeders

plenolac

volle melk

**DIADAL N.V. NOSTA
OPWIJK**

MEEST MODERNE EN WETENSCHAPPELIJKE DIETVOEDING

J. Piet

MEDEDELINGSBLAD

VAN HET

ALGEMEEN

VLAAMS OUD-HOOGSTUDENTEN VERBOND

REDAKTIESEKRETARIS : M. Reynders, Vlamingenstraat, 132, Leuven (Tel. 016-238.97)
BEHEER : Sekretariaat van het A.V.O.H.V., E. Jacquainlaan, 126, Brussel (P.R. 42.92.38)

Ter verantwoording.

Ingevolge moeilijkheden gerezen in verband met de publiciteit verschijnt pas heden het eerste nummer van het « Mededelingsblad », jaargang 1960, en wel onder de vorm van een dubbel nummer voor de maanden mei en juni. De nodige maatregelen zijn getroffen opdat voortaan het « Mededelingsblad » regelmatig verschijne. Dit jaar mogen dan nog nummers verwacht worden voor de maanden september, oktober, november en december aanstaande.

Mr. J. Heinz bevindt zich in de onmogelijkheid verder de taak van hoofdredakteur waar te nemen, gezien het overmatige werk hem opgelegd als raadslid-sekretaris van het « Komitee voor de uitbreiding van het hoger onderwijs in Vlaanderen » en als verantwoordelijke uitgever van het blad van dit komitee « Universiteit Antwerpen ». Hem betuig ik de oprechte dank van het A.V.O.H.V. Gedurende vier achtereenvolgende jaren berustte op hem de zware en soms zeer-ondankbare taak het verschijnen van het « Mededelingsblad » te verzekeren. Dit dankwoord is echter geen afscheidswoord. In de toekomst blijft Mr. J. Heinz lid van de redaktieraad als vertegenwoordiger der gouw Antwerpen en heeft hij ons zijn verdere zeer gewaardeerde medewerking toegezegd.

Het redaktiesekretariaat zal voortaan waargenomen worden door de heer M. Reynders, die reeds enkele maanden geleden werd aangesteld tot administratieve direktor van het sekretariaat van het A.V.O.H.V. Hem voorstellen is overbodig. Gedurende twintig jaren stond hij bereidwillig en offervaardig ten dienste van de studentenbeweging te Leuven en was gedurende al deze jaren beheerder en bijwijlen in feite hoofdredakteur van het studentenblad « Ons leven ». Mede ingevolge het eenvoudige en vriendelijke ont-haal dat de studenten immer bij hem thuis vonden, was hij het bindteken tussen de verschillende studentengeneraties.

Dit nummer bevat o.m. uitgebreide bijdragen uitgaande van het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens en van het Aktiekomitee voor het Rode Kruis. Tijdens de laatste twee jaren kon inderdaad een eensgezinde en vruchtbare samenwerking bewerkstelligd worden tussen de Vlaamse kultuurverenigingen onder de vorm van verschillende aktiekomitees, waarheen een deel van de aktiviteit van het A.V.O.H.V. dan ook werd overgeheveld. De uitgebreide bijdragen omtrent het Taalcompromis en het Rode Kruis zijn dan ook verrechtvaardigd.

Deze bondige verantwoording van het laatsttijdig verschijnen van ons « Mededelingsblad » besluit ik met een oproep tot al de leden van het A.V.O.H.V. voor deelneming aan het aanstaande Vlaams Nationaal Zangfeest en aan de IJzerbedevaart. Beide zijn « de » hoogdagen van het bewuste, het strijdende en het trouwe onvoorwaardelijke Vlaanderen.

K. GODDEERIS

Het Taalcompromis.

Op 22-2-60 werd door de heer Th. Lefèvre, voorzitter van de C.V.P., een voorstel tot regeling van de taalvraagstukken bekendgemaakt namens het Nationaal Komitee van de C.V.P. Dit voorstel werd naderhand op het Kongres van de C.V.P. van 5 en 6 maart 1960 gewijzigd en aangevuld. Hierna vindt U de tekst van dit voorstel met de wijzigingen en aanvullingen, die door het Kongres werden aangenomen.

Het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens heeft vooreerst op 27-2-60 stelling genomen tegen dit voorstel van het Nationaal Komitee en naderhand op 19-3-60 zijn standpunt verder toegelicht tegen dit door het Kongres geamendeerde en aangenomen taalcompromis. Hierna vindt U de beide verklaringen van het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens.

I. HET C.V.P. VOORSTEL TOT REGELING VAN DE TAALVRAAGSTUKKEN (1).

Het Nationaal Comité van de Christelijke Volkspartij :

— bewust van de zware taken, die de Natie wachten tot verwezenlijking van de sociale en economische vooruitgang, in het Verenigd Europa en na de onafhankelijkheid van Kongo ;

— bezorgd om de versteviging van de nationale eenheid, door de oplossing van de moeilijke problemen, die de vervulling van deze taken in de weg kunnen staan,

wil een einde stellen aan de laatste taalgeschillen,

— bekommerd om de gelijke ontplooiing van de beide nationale talen in de hand te werken en om de voorwaarden te scheppen nodig tot het verrijkend samengaan van de beide cultuurgemeenschappen ;

— met volle aandacht voor de sociale aspecten van het taalvraagstuk in België, stelt het voor, onze taalwetgeving op volgende grondslagen te vernieuwen.

De centrale besturen

1. Overtuigd dat een goede administratie van de Belgische Staat moet beschikken over tweetalige ambtenaren, stelt het Nationaal Comité voor, in de centrale besturen, in alle categoriën, een tweetalig en twee éentalige kaders in te richten.

De éentalige kaders zullen van gelijke omvang zijn en de ambtenaren de gelegenheid geven tot een volledige loopbaan.

De omvang van het tweetalig kader, dat toegankelijk zal zijn na een taal-examen, zal schommelen tussen 20 en 40 % volgens de behoeften van de dienst en zal worden vastgelegd bij koninklijk besluit.

2. De regeling van het gebruik der talen in bestuurszaken zal van toepassing zijn op alle instellingen die omwille van hun statuut of hun werking van publiekrechtelijke aard zijn.

De centrale besturen zullen in hun briefwisseling met de private personen gebruik maken van de taal der gemeenten waar deze personen hun verblijfplaats hebben, zonder nochtans afbreuk te doen aan het recht van de private personen, zelf gebruik te maken van de taal hunner keuze.

(1) De tekst die hier wordt weergegeven is deze van de verklaring van het Nationaal Comité met de wijzigingen en aanvullingen die door het Congres werden aangenomen. De door het Congres gewijzigde of ingelaste teksten worden tussen haken gesteld en gevolgd door de vermelding « Congres ».

De taalgrens

1. Het Nationaal Comité stelt vast dat het probleem van de taalgrens nu een oplossing kan krijgen zonder beroep te doen op een talentelling.

Het stelt voor, de allogene gemeenten definitief, hetzij in het Nederlands, hetzij in het Frans bestuursregime onder te brengen. In de gemeenten aangeduid door het Harmelcentrum zal een stelsel van faciliteiten naar buitenuit worden toegekend ten gunste van de anderstalige bevolkingsgroepen.

2. Het stelt voor, de streektaal als voertaal te nemen voor het onderwijs, zonder splitsing der scholen maar met versterkt onderricht van de andere taal.

De Brusselse agglomeratie

Voor het delikate vraagstuk van de Brusselse agglomeratie stelt het Nationaal Comité een oplossing voor in deze voege :

1. De gemeentebesturen zullen niet alleen naar buiten maar ook in de binnendienst tweetalig zijn, volgens de regelen die gelden voor de centrale besturen. De tweetaligheid wordt vastgesteld langs een examen voor het vast wervingssecretariaat.

2. De inrichting der diensten zal aan volgende richtlijnen beantwoorden : de individuele tweetaligheid zal worden geveerd van de hogere ambtenaren en van al degenen die in betrekking komen met het publiek.

Voor de binnendienst zullen de gemeenten een tweetalig kader, een éentalig Frans en een éentalig Nederlands kader vormen, waarvan de respectievelijke omvang zal worden vastgelegd door de gemeenteraad onder waarborg van de administratieve voogdij op de twee niveau's.

De ambtenaren uit de éentalige kaders zullen, mits taalexamen, kunnen bevorderd worden in het tweetalig kader.

(De wet zal de minimum-omvang van het tweetalig kader vaststellen).
(Congres).

3. Op onderwijsgebied stelt het Nationaal Comité de oprichting voor van facultatieve modelscholen die onderwijs zullen verschaffen in de beide nationale talen.

In de traditionele schooltypes zal men zich inspannen om meer efficiënte methodes in te voeren bij het aanleren van de tweede taal.

(De wet zal voldoende klassen van beide traditionele schooltypes waarborgen). (Congres).

De randgemeenten van Brussel

Voor de randgemeenten van de Brusselse agglomeratie spreekt het Nationaal Comité zich uit ten gunste van het behoud der culturele integriteit, gepaard aan een onthaal-regeling voor de bevolking der andere cultuur, die zich in die gemeenten is komen vestigen.

Deze verzoeningsregeling zal zich als volgt voordoen :

— de inwendige administratie van deze gemeenten zal gevoerd worden in de streektaal ; de voorzienene faciliteiten naar buitenuit zijn dezelfde als voorzien voor de taalgrensgemeenten ;

— (Het onderwijs zal van rechtswege verstrekt worden in de streektaal, met versterkt onderricht van de tweede taal volgens doeltreffende methodes. Nochtans zullen lagere- en bewaarschoolklassen, met de andere taal als voertaal en met vervroegd en doeltreffend onderricht van de streektaal, ingericht worden, op verzoek van een zeker aantal Belgische ouders, die de gemeente bewonen doch herkomstig zijn uit de Brusselse agglomeratie of de andere taalstreek, en van wie, op grond van objectieve criteria, wordt bewezen dat hun gebruikelijke taal niet de streektaal is). (Congres).

Het hierboven omschreven regime der randgemeenten zal toegepast worden op de acht gemeenten in het Vlaamse land, opgesomd in het ontwerp Moyer-soen en op enkele gemeenten in het Waalse land.

(Vlaamse en Waalse land)

De transmutatieklassen en de anderstalige scholen en afdelingen in het middelbaar, technisch en normaal onderwijs worden in gans het land geleidelijk afgeschaft) ⁽¹⁾.

De plaatselijke besturen gebruiken uitsluitend de taal van de streek, zowel in hun betrekkingen met de andere besturen als met de particulieren, zonder nochtans afbreuk te doen aan het recht van deze laatsten, zelf gebruik te maken van de taal van hun keuze). (Congres).

(Gemeenten met Duitsprekende bevolking)

In de gemeenten van de kantons Eupen, St-Vith en Malmedy zal, naargelang de gemeenten, de Duitse taal of de Franse taal worden gebruikt.

De gemeentebesturen zullen er op hun verzoek toe gemachtigd worden onder voornoemde talen de andere te gebruiken in hun betrekkingen met het publiek en de openbare besturen). (Congres).

(Algemene bepalingen)

Ten einde de doelmatige toepassing van de taalvoorschriften te verzekeren, zullen sancties worden voorzien tegen degenen, die in de uitoefening van hun ambt, die voorschriften met opzet overtreden.

Die voorschriften worden bovendien gesanctioneerd door de ambtshalve nietigheid, onder de controle van de gewone rechtbanken en de Raad van State). (Congres).

II. DE VERKLARING VAN HET VLAAMS AKTIEKOMITEE BRUSSEL EN TAALGRENEN VAN 27.2.60.

De Uitvoerende Kommissie van het Aktiekomitee Brussel en Taalgrens, in de hoofdstad samengekomen, heeft, op verslag uitgebracht door de werkgroep « Binnenlandse Zaken » van de Vlaamse Volksbeweging, een onderzoek gewijd aan het voorstel tot taalregeling in bestuurszaken opgemaakt door het Nationaal Komitee van de Kristelijke Volkspartij en dit laatste getoetst aan de beginselen welke een gezonde taal- en cultuurpolitiek in België moeten beheersen.

Allereerst onderstreept het Aktiekomitee het belang van het feit, dat de grootste politieke partij van het land een uitvoerig onderzoek wijdde aan het taalprobleem en terzake stelling nam.

(1) Een algemene regel omtrent de zogenaamde functionele scholen werd niet aanvaard. Nochtans heeft het Congres aanvaard dat uitzonderingsmaatregelen moeten getroffen worden in twee welbepaalde gevallen, waar men met speciale toestanden te doen heeft :

- scholen met het Nederlands als voertaal, maar met een doeltreffend onderricht van het Frans mogen worden geopend te Aarlen uitsluitend ten voordele van de kinderen der Vlaamse beroepsmilitairen gehecht aan de infanterieschool te Aarlen;
- scholen met het Frans als voertaal, maar met een doeltreffend onderricht van het Nederlands, mogen worden geopend te Leuven uitsluitend ten voordele van de kinderen van het onderwijzend personeel van de Franse afdeling der Universiteit te Leuven.

Hierbij aansluitend akteert het Aktiekomitee met voldoening dat het voorstel van de Kristelijke Volkspartij uitdrukkelijk voorziet het achterwege laten van de talentelling, de definitieve vastlegging van de taalgrens, de tweetaligheid van de gemeentebesturen in de Brusselse agglomeratie en de afschaffing van de transmutatieklassen. Het stelt vast dat deze grote objectieven van de gevoerde actie aldus met gezag op het partijpolitek vlak worden bijgetreden en zulks met het oog op het stellen van een eindpunt aan de laatste taalgeschillen, en de volwaardige ontplooiing van de beide grote nationale kulturen.

Het Aktiekomitee stelt evenwel met verbazing vast dat meerdere bepalingen van het voorgestelde kompromis afwijken van de hierboven aangehaalde beginselen of met dezelfde in volledige tegenspraak staan.

Het komt dan ook aan het Aktiekomitee nuttig voor, zeer in het kort te verwijzen naar de grote beginselen welke zijn actie leiden in overeenstemming met de besluiten van het officiële Centrum-Harmel.

Beginselen

Men dient uit te gaan van de *feiten* : in België leven twee grote volks- en kultuurgemeenschappen elk op een welbepaald woongebied naast mekaar. Het hoofddoel dient dan ook te zijn : de geordende koëxistentie, de integriteit en de volwaardige ontplooiing van de twee grote kultuurgemeenschappen. De problemen van de randgebieden of van het gemeenschappelijk gebied Brussel dienen hieraan ondergeschikt te worden.

De beslissing over het lot van de zogenaamde randgemeenten — onbetwistbaar deel uitmakend van het Vlaamse grondgebied — komt derhalve alleen aan de Vlaamse gemeenschap toe en niet aan het centrale staatsgezag of aan de hoofdstad ; evenmin aan de betrokken gemeenten en nog minder aan de individuele persoonlijkheden. Individuele taalrechten of wensen kunnen inderdaad in het openbare leven niet erkend worden. Het taalgebruik een essentieel sociale aangelegenheid zijnde, hebben de burgers — zoals overal ter wereld wordt voorzien — zich terzake aan te passen aan de streek waar ze zich vestigen.

De onschendbaarheid van het kultuurgebied is daarenboven de essentiële voorwaarde tot echte kulturele ontwikkeling.

Het Aktiekomitee dient vast te stellen, dat het voorstel van de CVP met deze essentiële beginselen wel rekening houdt in de inleiding doch er op onaanvaardbare wijze van afwijkt in zijn konkrete bepalingen en in het bijzonder aan de Vlaamse gemeenschap wil opleggen nog verdere toegevingen te doen aan de onduldbare aanmatiging van de Franssprekenden.

Brusselse randgemeenten en taalgrens

Het uitbreiden of bestendigen van een regime van faciliteiten op bestuurlijk gebied en de mogelijkheid van eentalig Frans onderwijs in acht belangrijke Vlaamse gemeenten rond Brussel betekent, ten overstaan van de heersende sociale taaldwang, het prijsgeven zelf van deze gemeenten, wat volstrekt onaanvaardbaar is.

Aldus zou immers zonder talentelling bij kracht van wet de gebiedsroof worden doorgevoerd, die de Vlaamse gemeenschap door haar verzet tegen de talentelling wil verhinderen.

Daarenboven brengt de invoering van het zogenaamde « onthaal-regime » in Vlaamse gemeenten mede dat de bescherming van het Vlaams grondgebied in feite ondoelreffend wordt en dat volledig wordt afgezien van de noodzakelijke politiek van integratie van de anderstalige inwijkelingen.

Eveneens komt het als een grove leemte voor dat niets is voorzien ten aanzien van een gezonde oriëntatie van de vestiging in het randgebied van de hoofdstad, zoals in tal van andere landen om redenen van sociale en urbanistische aard wordt doorgevoerd.

Wat de taalgrensaftakening aangaat, vestigt het Aktiekomitee er ten slotte de aandacht op dat voor de Plat-Dietse streek een tweetalig regime wordt voorzien, waar deze streek nog steeds Nederlandstalig is.

Centrale besturen

Ten aanzien van de voorstellen inzake de centrale besturen, acht het Aktiekomitee dat de voordelen van het aanbevelenswaardig stelsel der eentalige Nederlandse en Franse taalkaders ontkracht worden door de bepaling dat de eentalige taalkaders van gelijke omvang zullen zijn en niet in verhouding tot de bevolkingsgroepen zullen staan.

Verder is het Aktiekomitee volstrekt gekant tegen een tweetalig kader, daar dit de Vlaamse gemeenschap uiteindelijk nieuw sociaal en kultureel onrecht zal berokkenen door het uitbreiden van het dubbelzinnig en ongezonder « bilinguïsme » wat onafwendbaar het feitelijk monopolie van het Frans als voertaal voor de topadministratie zal bestendigen.

Vernederlandsing van het bedrijfsleven

Het Aktiekomitee betreurt dat in het voorstel geen afdoende bepalingen zijn voorzien met het oog op de vernederlandsing van het bedrijfsleven.

Brusselse agglomeratie

Het Komitee stelt met voldoening vast, dat het voorstel de volledige tweetaligheid naar binnen en naar buiten voorziet voor de gemeentebesturen van de Brusselse agglomeratie. Dit statuut is inderdaad het enig mogelijke wil Brussel de hoofdstad van België blijven. Het is verbazend dat de Brusselse gemeentebesturen zelf niet sinds lang een volledige tweetaligheid hebben uitgewerkt in het kader van de gemeentelijke autonomie.

Het aktiekomitee betreurt dat op onderwijsgebied, wat de Brusselse agglomeratie betreft, geen enkele vernieuwing wordt voorgesteld daar waar de schoolwet van 1932 terzake een volstrekt failliet betekent. Aldus dient het stelsel van taalverklaring door een op objectieve normen gebaseerd stelsel te vervangen. Het hoeft geen betoog dat juist te Brussel door een gepaste schoolpolitiek er voor moet gezorgd worden dat de kinderen van Vlaamse ouders niet van de eigen kultuurgemeenschap worden vervreemd en dat zij zich volledig kunnen ontwikkelen in het kader van de Nederlandse kultuur.

Het Aktiekomitee stelt vast, dat de voorgestelde oprichting van zogenaamde modelscholen waarin kinderen in de beide landstalen onderwezen worden uit pedagogisch oogpunt verwerpelijk is. Dergelijke formule werd trouwens enkele jaren geleden beproefd en opgegeven.

Ten slotte maakt de willekeurige vastlegging van de omvang van de eentalige taalkaders door de gemeenteoverheden van de Brusselse agglomeratie de werkelijke tweetaligheid tot een hersenschim.

Draagwijdte en sankties

Wat de draagwijdte en sanktionering betreft, is het voorstel ontegensprekelijk onvoldoende. Inderdaad, de taalwet dient te gelden niet alleen voor de zogenaamde publiekrechtelijke instellingen doch eveneens voor alle parastatale en fiskale instellingen die hetzij van overheidswege een monopolie, een erkenning of een subsidie bekomen, hetzij opdrachten en verplichtingen vervullen die door de wet zijn toevertrouwd of opgelegd.

Aldus komen de voorziene sankties onvoldoende voor, waar het klachtrecht enkel bestaat voor statutaire beschikkingen betreffende de taalkaders.

Bovendien dient het klachtrecht toegekend te worden op veel ruimere schaal dan in het voorstel voorzien en, o.a. aan de beroepsverenigingen.

Tenslotte is geen enkel klachtrecht voorzien voor de agglomeratie Brussel wat de naleving van de taalregeling in die agglomeratie van bij de aanvang in het gedrang brengt.

Besluit

Tot besluit meent het Aktiekomitee dat de prijs die van Vlaanderen gevraagd wordt voor het afschaffen van de talentelling en een overigens vooralsnog twijfelachtige taalgrensaftakening niet enkel veel te hoog ligt, doch dat de Vlaamse gemeenschap voor het herstellen van het onrecht en voor het bekomen van zijn meest elementaire nationale rechten geen enkele prijs te betalen heeft, aan wie ook.

Het roept dan ook alle Vlaamse gezagdragers en verenigingen op zich onverbiddelijk te verzetten tegen de boven omschreven onaanvaardbare toegevingen en eendrachtig de strijd voort te zetten voor werkelijke en wettelijke erkenning en bescherming van de gaafheid van het Vlaamse grondgebied en de volwaardige ontplooiing van de Nederlandse kultuur.

III. DE AANVULLENDE VERKLARING VAN HET VLAAMS AKTIEKOMITEE BRUSSEL EN TAALGREN VAN 19.3.60.

Het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens heeft kennis genomen van de tekst van het « taalcompromis », door het nationaal kongres van de C.V.P. te Charleroi goedgekeurd na aanvaarding van enkele amendementen op de oorspronkelijke tekst. In het licht van deze nieuwe gegevens heeft het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens het nodig geoordeeld zijn verklaring van 27 februari aan te vullen en nader toe te lichten.

I. Grondbeginselen

Het is eerst en vooral nodig nogmaals te herinneren aan de principes die de regeling van de verhouding tussen de twee volksgroepen moeten beheersen :

1. onaantastbaarheid en homogeniteit van de beide volksgebieden ;

2. in de Brusselse agglomeratie, zetel van publieke en private centrale instellingen, moeten de leden van beide kultuurgemeenschappen (partikulieren en ambtenaren) over eigen kultuurinstrumenten beschikken (scholen, verenigingen, parochies...) en in eigen taal door de openbare en private instellingen onthaald en gediend worden.

Elk tweetalig gebied is een sociale en kulturele anomalie en moet dus tot het absoluut onvermijdelijke worden beperkt.

3. De openbare machten hebben bijgevolg tot taak :

a) in Vlaanderen en Wallonië te waken over de strikte eentaligheid in gans het maatschappelijk leven ;

b) in de Brusselse agglomeratie — zoals deze werd omschreven in de wet van 1932 — te zorgen voor een volledige tweetaligheid van instellingen en diensten, met behoud van de eentaligheid der personen.

Elke afwijzing van deze beginselen is een inbreuk op de eisen van de democratie, die de gelijkheid van kansen voor beide volksgemeenschappen als dusdanig en voor de leden van deze volksgemeenschappen insluit.

Elke afwijking van deze beginselen betekent het verlenen van voorrechten aan groepen of klassen die zich van de gemeenschap willen onderscheiden en die kulturele, sociale of economische discriminaties willen in het leven roepen of in stand houden.

Deze beginselen zijn in geen enkel opzicht strijdig met de welbegrepen individuele vrijheid. De door de franssprekenden ingeroepen « absolute vrijheid van het individu », wordt, precies met het oog op de bescherming en de vrijmaking van dat individu, door de wet begrensd. Dit is sinds 1830 gebeurd op alle gebieden van het maatschappelijk leven : dienstplicht, schoolplicht, sociale en economische wetgeving, enz... enz...

Alleen op het gebied van de regeling van het nationaliteitsvraagstuk dat in 1830, ingevolge de onmondigheid van het Vlaamse volk niet bestond, heeft de wetgever de democratische lijn niet doorgetrokken en de evolutie niet gevolgd, dan wanneer de Vlaamse beweging sindsdien het probleem van de Vlaams-Waalse verhoudingen tot het fundamenteel vraagstuk van de Belgische staat heeft gemaakt.

II. De amendementen bij het « taalcompromis »

Het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens stelt met voldoening vast dat zijn verklaring van 27 februari jl., waarin het stelling nam tegen de aanvankelijke tekst van het compromis, geleid heeft tot enkele verbeteringen van deze tekst.

De op het Kongres aangenomen amendementen dwingen aldus de plaatselijke besturen in het Vlaamse en Waalse land uitsluitend gebruik te maken van de streektaal in hun betrekkingen met hogere of andere instanties en met de partikulieren ; bepalen dat de omvang van het tweetalig kader in de Brusselse gemeenten door de wet, en niet meer door de gemeenteraden, zal worden vastgesteld ; bepalen sancties tegen ambtenaren die wetens en willens de taalwet in bestuurszaken overtreden, en geven opdracht aan de gewone rechtbanken en de Raad van State de schending van de taalwet in bestuurszaken en onderwijszaken met nietigheid te sanktioneren. Op onderwijsgebied schrijven de aangenomen amendementen niet alleen de geleidelijke afschaffing van alle transmutatieklassen voor, doch eveneens van de anderstalige middelbare, technische en normaalafdelingen, en bepalen dat « de wet een voldoende aantal Vlaamse klassen van het traditioneel schooltype zal waarborgen in de Brusselse agglomeratie ».

Het Vlaams Aktiekomitee betreurt evenwel dat deze amendementen niet bepalen welke personen en organen het klachtrecht bij de rechtbanken en bij de Raad van State zullen uitoefenen. Het herhaalt met klem dat het klachtrecht op een ruime schaal moet toegekend worden en dat o.a. de kultuurraden en de beroepsverenigingen met dit klachtrecht moeten uitgerust worden, wil dit niet in ruime mate een dode letter blijven.

Anderdeels betreurt het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens dat er geen modaliteiten tot geleidelijke afschaffing van de franstalige instellingen van hoger onderwijs in het Vlaamse land werden bepaald.

Onrustwekkend is bovendien de beknoptheid van het amendement dat bepaalt dat de wet een voldoende aantal Vlaamse klassen in de Brusselse agglomeratie zal waarborgen. Opdat hierover geen dubbelzinnigheid zou ontstaan dienen deze waarborgen zeer uitdrukkelijk toegelicht.

Het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens vestigt verder de aandacht van de openbare opinie op het amendement dat voorziet in de oprichting van:

1. Franstalige scholen ten behoeve van de kinderen van het Franstalig hoogerlerarenkorps van de Universiteit te Leuven ;

2. Nederlandstalige scholen ten behoeve van de kinderen van de Vlaamse beroepsmilitairen van de infanterieschool te Aarlen.

Het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens maakt bekend dat het zich ten stelligste kant tegen de oprichting van Franstalige scholen te Leuven, zoals het zich verzet tegen het oprichten van Franstalige onderwijsinstellingen op gelijk welk gedeelte van het grondgebied van de Vlaamse gemeenschap.

Het laakt de Franstalige hoogleraren van de Universiteit te Leuven die er niet voor terugdeinzen uit kastegeest een bevoorrecht schoolstelsel te vragen, en roept de Vlaamsgezinde en al de democraten in dit land op om de uitdagende houding van het Franstalig hoogerlerarenkorps met verontwaardiging af te keuren.

Wat de infanterieschool te Aarlen betreft, ligt de vanzelfsprekende oplossing in de oprichting van een nederlandstalige infanterieschool in het Vlaamse landsgedeelte.

III. De Randgemeenten

Afgezien van zijn principiële onaanvaardbaarheid, houdt « het taalcompromis » geen rekening met de werkelijke toestand in de Brusselse randgemeenten. Deze gemeenten zijn inderdaad fundamenteel Vlaams gebleven en sommige zijn bovendien voor het Vlaamse land van groot « strategisch » belang.

De bewering als zou het « compromis » geen Vlaams grondgebied prijsgeven is onwaar. In vier randgemeenten van Brussel zal een met de wet strijdige interpretatie van de « faciliteiten » (die alleen voor de taalgrens gelden) worden gelegaliseerd, daar waar destijds de administratie zelf maanden lang gearzeld heeft om tot de invoering ervan over te gaan en deze alleen het gevolg is van de zwakheid van het Vlaamse verweer na de telling van 1947. In de vier andere in het compromis voorziene gemeenten bestaan deze onwettige faciliteiten zelfs niet. Op onderwijsgebied worden de « transmutatieklassen » — op zichzelf reeds een gebrekkig, onaanvaardbaar en onwettig systeem — vervangen door zuiver franstalige scholen. Hierdoor wordt het Franstalig onderwijs op gelijke voet geplaatst met het Nederlandstalig onderwijs.

Het voorgestelde systeem op onderwijsgebied is trouwens onlogisch en onhoudbaar. Inderdaad, de leerlingen van de transmutatieklassen, die veelal uit Brusselse ouders (ook en vooral uit Vlaamse Brusselaars) stammen of in Brussel geboren zijn, zullen op grond van de criteria door het compromis gesteld eenvoudig naar de franstalige klassen overgaan. Men kan ook de vraag stellen welk schoolregime aan de tweede generatie van de zgn. Franssprekenden in de randgemeenten zal worden opgelegd. Zullen zij als « autochtonen » in de Nederlandstalige scholen terecht komen ? Daar zal natuurlijk geen sprake van zijn.

Het geamendeerd compromis op onderwijsgebied zal tenslotte de reeds 25 jaar lange ontduiking van de taalwetgeving nog vergemakkelijken. Aldus worden deze Vlaamse gemeenten in feite volledig tweetalig gemaakt en ingeschakeld in de Brusselse agglomeratie. Ingevolge de heersende sociale taaldwang worden zij aan de volledige verfransing vrijgegeven.

IV. Besluiten

Het Aktiekomitee bevestigt eens te meer dat de Vlamingen geen enkele prijs te betalen hebben voor het verkrijgen van hun recht in de Belgische Staat, te meer daar in Europees perspectief elk verlies van Vlaamse grond het bestaan zelf van ons volk in het gedrang brengt.

Het opheffen van transmutatieklassen en franstalige klassen in het Middelbaar en Technisch Onderwijs in het Vlaamse land kan zomin als het invoeren van een tweetalig regime in de Brusselse gemeentebesturen beschouwd worden als een toegeving vanwege de Franssprekenden. Deze maatregelen zijn niets anders dan het herstel van een reeds al te lang aanslepend onrecht.

Het Aktiekomitee wijst ten slotte op de sociaal-ekonomische en kulturele gevolgen van het mogelijk verlies van de acht randgemeenten voor geheel ons volk ; versterking van het centraliserend overwicht van Brussel in de administratie, handel, ekonomie ; versterking ook van de uitstraling van Brussel met als gevolg de heropleving van een driest franskiljonisme in Leuven, Gent, enz...

Het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens bevestigt voor het overige zijn verklaring van 27 februari jl.

Het vraagt al de Vlaamse Verenigingen en in het bijzonder de plaatselijke aktiekomitees aan de voornoemde verklaring en aan de onderhavige aanvulling de ruimste verspreiding te geven door het inrichten van een nieuwe strijd- en voorlichtingscampagne over geheel het Vlaamse land, zoals dit in november jl. is gebeurd.

Sprekers van alle opinie staan daarvoor bij het Aktiekomitee ter beschikking.

Het verheugt zich in de initiatieven die op dit gebied reeds door de Aktiekomitees in de randgemeenten van Brussel worden voorbereid en die door verschillende verenigingen worden getroffen.

Het zet alle Vlamingen en bijzonder de Aktiekomitees aan waakzaam en strijdvaardig te blijven en zich voor te bereiden op een nationale betoging, welke op het gunstige ogenblik zal georganiseerd worden.

Het doet in het bijzonder een beroep op de ruime financiële steun van alle Vlamingen, particulieren en verenigingen, om het voeren van de strijd in de komende maanden mogelijk te maken. (Postrekening nr. 8659.76 — J. Van Praetstraat, 28, Brussel 1.).

Uit de statuten van het A.V.O.H.V.

Hoofdstuk II. - Doelstelling en Standpunt

Art. 2. — De Vereniging stelt zich ten doel :

- a) het vormen van een leidende organisatie op grond van de akademische solidariteit in dienst van de Vlaamse Volksgemeenschap,
- b) de rechtstreekse medewerking van deze organisatie aan de verdere ontwikkeling van de nationale Vlaamse beweging,
- c) het aankweken en bestendigen van nauwere voeling onder alle Vlaamse intellektuëlen,
- d) het daadwerkelijk steunen van de Vlaamse studentenbeweging in al haar vormen,
- e) het wegruimen van alle hinderpalen die de vrije ontwikkeling van het Vlaams nationaal leven in de weg staan,
- f) het mede-opbouwen en ontwikkelen in Vlaanderen van een gave Nederlandse kultuur in al haar levensuitingen.

Art. 3. — Ten overstaan van het Vlaamse vraagstuk neemt de vereniging het volgende standpunt in : erkenning v.h. beginsel dat de Vlaamse volksgemeenschap in volle onafhankelijkheid haar eigen lot moet bepalen.

Voor de praktische toepassing van dit grondbeginsel wordt als minimumstelling vooropgezet de noodzakelijkheid der grondige omvorming van de Belgische centralistische staatsstructuur.

Art. 4. — De vereniging staat op kristelijke grondslag. Zij staat buiten alle partijpolitiek.

STANDPUNT VAN HET A.V.O.H.V. INZAKE DE OPLOSSING VAN HET VRAAGSTUK DER TAALGRENEN IN BELGIË EN VAN DE TAALTOESTAND IN DE BRUSSELSE AGGLOMERATIE

Hiernavolgende standpuntverklaring, uitgewerkt door de heer H. Aelvoet, sekretaris van het A.V.O.H.V. en die het A.V.O.H.V. vertegenwoordigt in het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens, werd door de centrale raad goedgekeurd in zijn vergadering van 7-5-60. Alhoewel dit standpunt niet volledig strookt met dit van het Aktiekomitee, onderschrijft het A.V.O.H.V., als lid van dit komitee samen met de meeste Vlaamse kultuurverenigingen, de beslissingen van het Aktiekomitee en zegt het zijn volledige steun toe in een geest van eensgezinde samenwerking.

A. FEITEN.

1. De methode en de uitslagen van alle talentellingen na 1846 waren het voorwerp van ernstige kritiek ; daarom kunnen ze niet als grondslag voor een taalgrensafbakening gebruikt worden.

2. Zelfs, indien niet betwist, zou uit de talentellingen in België nog geen nauwkeurig beeld van de taalgrens kunnen opgemaakt worden omdat ze niet bedoeld waren als een onderzoek naar het beloop der taalgrens, maar (na 1846) vooral naar de verspreiding der twee- of meertaligheid. Daarbij wordt als kleinste statistische eenheid de gemeente aanvaard, met het gevolg dat er geen rekening gehouden wordt met de eigen taaltoestand van verschillende gehuchten.

3. Sedert er aan de uitslagen der tienjaarlijkse tellingen administratieve gevolgen gekoppeld worden, hebben de zogenaamde talentellingen in bepaalde gebieden (taalgrens en Brussel) het karakter van een « telling » verloren en zijn ze tot een referendum geworden.

4. Alhoewel het talenprobleem regelmatig aanleiding geeft tot polemieken, betwistingen en moeilijkheden, werd in België nog nooit een officieel wetenschappelijk taalgrens onderzoek ter plaatse ingesteld.

5. Het taalgrens onderzoek zoals het gedaan werd door het Centrum Harmel kan niet als wetenschappelijk onderzoek beschouwd worden.

6. Een voorstel tot wetenschappelijk onderzoek naar het beloop der taalgrens dat in het Centrum Harmel van Vlaamse zijde verdedigd werd, werd door de Waalse leden afgewezen en werd in de besluiten niet weerhouden.

7. De taalgrensafbakening zoals ze beschreven wordt in het wetsontwerp Moyersoën (16-7-53) steunt niet op een wetenschappelijk onderzoek ; ze is onnauwkeurig en onvolledig ; daarom is het wetsontwerp Moyersoën onbruikbaar als grondslag voor de oplossing van het taalgrensvraagstuk.

8. In zoverre de taalwetten bedoeld waren als bescherming der integriteit van de taalgemeenschappen in België, zijn ze ondoelmatig gebleken te Brussel en langs de taalgrens.

9. De vordering der verfransing in het Brusselse is grotendeels een rechtstreeks gevolg van de bevoorrechte positie der Franse taal in België sedert 1830.

10. De vordering der verfransing in het taalgrensgebied is grotendeels het gevolg van de bevoorrechte positie der Franse taal in België sedert 1830. Daarenboven is de sterke verfransing in sommige gebieden der Duits-Waalse taalgrens het rechtstreeks gevolg van de rechteloosheid der derde nationale taal van België.

11. De taalgrens in België is een deel van de Germaans-Romaanse taalgrens in Europa ; ze is voor een deel Vlaams-Waals en voor een ander deel Waals-Duits en tussen enkele gemeenten der provincie Luik : Vlaams-Duits.

B. GRONDBEGINSELEN.

12. In onze hedendaagse Europese maatschappij met haar grote bevolkingsdichtheid en gebrek aan expansiemogelijkheid is rust en vrede tussen de verschillende volksgemeenschappen maar mogelijk, indien de grenzen op rechtvaardige wijze vastgesteld worden, op nauwkeurige wijze bepaald worden en door passende maatregelen beschermd worden. Er is geen reden waarom het op kleinere schaal, nl. in een dichtbevolkte plurinationale staat zou anders zijn.

13. In een plurinationale staat berust de vrede tussen de verschillende volksgemeenschappen op de onschendbaarheid van het wederzijdse grondgebied, daarom moet het grondgebied van elke volksgemeenschap nauwkeurig bepaald en doelmatig beschermd worden.

14. In België worden drie talen gesproken en leven in gesloten verband drie volksgroepen die elk hun eigen taal spreken ; deze drie talen (Nederlands-Frans en Duits) worden officieel als de drie nationale talen van België erkend ; de drie volksgemeenschappen worden erkend als samenstellende delen van de Belgische gemeenschap.

15. De staatkundige eenmaking van Europa moet gepaard gaan met een statuut van de ethnische gemeenschappen. Dit is niet mogelijk indien niet eerst de plurinationale staten op binnenlands plan de ethnische grenzen (de taalgrenzen) afbakenen.

16. Taalgrensafbakening waarbij de belanghebbenden zelf of de plaatselijke besturen medezeggenschap hebben, kunnen thans in België niet de werkelijke toestand weergeven.

17. De eerste stap naar een oplossing van het taalgrensvraagstuk in België is de samenstelling van een wetenschappelijke regeringskommissie belast met het onderzoek ter plaatse naar het beloop der taalgrens in het land.

18. Het vraagstuk Brussel is niet hetzelfde als dat van de taalgrens (andere oorsprong en andere aard) — Brussel is geen eigen kultuurgemeenschap maar ligt als tweetalig eiland te midden van Nederlands taalgebied.

Onderzoek en voorstellen tot oplossing van deze twee problemen gebeuren daarom best afzonderlijk.

C. VOORGESTELDE OPLOSSING.

I. Taalgrens

19. In alle betwiste of onduidelijke delen van de taalgrens in België wordt *ter plaatse* een onderzoek ingesteld door een wetenschappelijke regeringskommissie met ruime bevoegdheid.

20. De bestuurlijke grenzen (provincies, arrondissementen, kantons, gemeenten en gehuchten) worden aangepast aan de wetenschappelijke vastgestelde taalgrens.

21. In afwachting van de uitslag van dit wetenschappelijk onderzoek wordt er geen talentelling meer gehouden volgens het oude schema. Indien, nadien terug talentellingen wenselijk geacht worden, dient er in de eerste plaats op duidelijke en ondubbelzinnige wijze naar de moedertaal der inwoners gevraagd worden en moet alles uitgeschakeld en vermeden worden dat het zuiver wetenschappelijk karakter van de telling zou kunnen schaden of beïnvloeden ; meer bepaald dienen vooraf de nodige maatregelen genomen te worden om te verhinderen dat de talentelling een referendum zou worden.

In eventuele latere talentellingen moeten alle kinderen meegeteld worden en mogen de vreemdelingen niet in de percentberekening van de Belgische bevolking betrokken worden.

22. In elk der drie taalgebieden, zoals ze, volgens wetenschappelijke normen afgebakend werden, wordt nadien door de wetgever de streektaal als enige officiële taal erkend.

Nederlands in Vlaanderen
Frans in Wallonië
Duits in Duits Oost-België.

Aan elk dezer drie taalgebieden wordt een statuut van kulturele autonomie toegekend.

II. Brussel

23. De tweetalige Brusselse agglomeratie wordt administratief beperkt tot maximum 19 gemeenten.

24. Deze agglomeratie wordt tot Rijksgebied verklaard met bijzondere taalregeling.

25. De overblijvende 100 gemeenten van het huidige arrondissement Brussel worden in twee nieuwe eentalig-Nederlandse arrondissementen samengevoegd : een ten Noorden (Vilvoorde) en een ten Zuiden (Halle) ; de arrondissementen Vilvoorde, Halle en Leuven vormen samen de nieuwe provincie Brabant ; het Nederlands is er de enige officiële taal. Het arrondissement Nijvel wordt bij een andere Waalse bestuurlijke omschrijving gevoegd.

26. De bestaande taalwetten worden aangepast en aangevuld om de integratie te vergemakkelijken van de inwijkelingen uit de agglomeratie naar de gemeenten buiten het tweetalige centrale Brusselse Rijksgebied.

HET HOOFDSEKRETARIAAT VAN HET A.V.O.H.V. VERHUIST !

Vanaf 1 juli e.k. wordt de hoofdzetel verplaatst van de Nieuwbrug, 21, Brussel, naar de EMIEL JACQMAINLAAN, 126, BRUSSEL, op een paar stappen van het oude adres. Het telefoonnummer (02)186820 blijft ongewijzigd.

In memoriam Dr Jan Grauls.

Het past dat ook het « Mededelingsblad van het A.V.O.H.V. » een « in memoriam » wijdt aan Dr. JAN GRAULS, alhoewel het vrij laat komt. Dit is echter te wijten aan het feit dat er, ten gevolge van allerlei omstandigheden, sinds zijn afsterven geen nummer meer verscheen van ons orgaan. Daarom dan deze late gedachtenis aan een uitstekend geleerde en volkskundige, een hoogstaand mens en een van die rotsvaste Vlamingen, die men in onze moderne en zo verschrikkelijk geëvolueerde tijd, wel eens met een zekere geringschatting als romantici of idealisten doodverft.

**

Jan Grauls werd 18 april 1887 te Hasselt geboren, alwaar hij zijn middelbare studies voleindigde aan het St. Jozefscollege. In 1910 promoveerde hij aan de Leuvense Alma Mater tot doctor in de Germaanse Filologie. Gedurende een jaar was hij leraar aan het Jesuïetencollege te Luik. In 1911 kwam deze filoloog terecht in het ministerie van Landbouw. Het was, als wij ons niet vergissen, Minister Helleputte die hem in de Administratie binnenloodste. Vóór 1914 was hij nog werkzaam in het ministerie van Openbaar Onderwijs.

Tijdens de eerste wereldoorlog was hij verbonden aan het Kabinet van de reeds vernoemde minister Helleputte te Le Havre.

Na het einde van de oorlog werd hij ambtenaar in het departement van Kunsten en Wetenschappen, waar hij het zelfs bracht tot directeur-generaal.

Intussen was hij benoemd geworden tot lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal en Letterkunde.

Dan brak de tweede wereldoorlog uit. In 1941 werd hij gouverneur ad-interim van de provincie Antwerpen. Nadien, toen besloten werd tot de oprichting van Groot Brussel en het niet uitgesloten was dat de Duitsers het burgemeesterschap zelf zouden in handen nemen, aanvaardde Dr. Jan Grauls het ambt van burgemeester van de hoofdstad.

Niettegenstaande de ontelbare diensten die hij als dusdanig aan de bevolking heeft bewezen en, zoals tijdens zijn proces voor de Krijgsraad werd getuigd door niemand minder dan de opperrabijn, de meer dan vijfhonderd Joden die hij van de uitroeiingskampen heeft gered, werd hij na de oorlog als zoveel anderen het slachtoffer van de ongenadige repressie. Hij werd tot vijf jaar gevangenisstraf verwezen, waarvan hij er drie « gezeten » heeft.

Dat was de dank voor zijn goedheid, zijn dienstbetoon, zijn onbaatzuchtigheid. Overal en steeds waar er te helpen viel had hij zijn reddende hand toegestoken. Dit alles was nu van geen tel meer, Barbartje moest hangen, België aasde op wraak.

*

**

Toen hij vrij kwam, was Dr Jan Grauls fysisch een gebroken man, moreel en geestelijk was hij gebleven de eeuwig goede mens, de onverzettelijke Vlaming, die zijn leed verborg onder een kwinkslag of een spottend woord, die de grenzeloze menselijke ondankbaarheid zwijgend aanvaardde in de overtuiging dat zulks het lot is van hen die de goedheid en de eerlijkheid hoger stellen dan de zelfzucht van de bangerikken en laffe zielen.

Hij was vrij nu, ja maar ook een geruineerd man en op een leeftijd dat anderen met pensioen gaan, moest hij, de geleerde filoloog, de gewezen directeur-generaal, de ex-gouverneur van Antwerpen en eens burgemeester van Groot-Brussel, opnieuw de wrange strijd om den brode beginnen. Hij verrichtte een tijd lang allerlei vertaalwerk en werd ten slotte « correcteur » in een drukkersbedrijf en in zijn vrije tijd schreef hij ontelbare bijdragen voor allerlei tijdschriften, dag- en weekbladen. Het was een harde en moeilijke tijd, maar Jan Grauls versaaide niet. Uiterlijk bleef hij de blijmoedige spotter en de fijne humorist, weinigen beseften echter hoe smartelijk hij onder dit alles leed, temeer daar een oude kwaal, die geen meedogen kent, hem sinds enkele tijd weer te pakken had. En toch vond hij nog de tijd en de moed om een paar boeken te publiceren, nl. het monumentale « Volkstaal en Volksleven in het werk van Peter Breugel » en het unieke « Hoe het werd en hoe het moet » (Davidsfonds 1957), werken die wellicht in het eigen land niet volledig naar waarde geschat werden en bijgevolg niet het nodige succes kenden, maar die de buitenlandse taal- en volkskundigen zoveel te hoger op prijs stelden.

*

**

En op een triestige, kille februaridag heeft die oude kwaal hem dan toch neergeveld. Het lijdende en strijdende Vlaanderen heeft hem een koninklijke begrafenis bezorgd. De officiëlen — op één uitzondering na — bleven weg van dit graf waarin nu eens te meer een van hun slachtoffers werd ter aarde besteld... Maar zover gaat de haat en de wrok in dit kleinzielige België, dat een Waals volksvertegenwoordiger de treurige moed had de minister van Binnenlandse Zaken de vraag te stellen of de aanwezigheid van dhr. Roppe, gouverneur van de Provincie Limburg op de teraardebestelling van de inciviek Grauls, want dhr. Roppe was de « uitzondering » waarvan hierboven sprake, geen blaam verdiende...

Wanneer er iemand in deze een blaam verdient, dan is het wel België, dat door de onmenselijke repressie na de oorlog, een heiligschennende misdaad heeft gepleegd tegen het humanisme, waarmede het zo graag praalt en pocht, en dat na vijftien jaar nog steeds hardnekkig weigert amnestie te verlenen.

Dr Jan Grauls echter heeft geen amnestie meer nodig.

De Eeuwige Rechter, die een Rechtvaardig Rechter is, heeft zijn ootmoedige dienaar, die Jan Grauls steeds geweest is, tot Zich geroepen en hem in ere hersteld.

M. R.

OPROEP TOT AL DE LEDEN VAN HET A.V.O.H.V.

Ons aantal leden zou moeten verdubbelen, dit is best mogelijk en zelfs niet zo bijzonder moeilijk, maar dan zouden we op de medewerking moeten kunnen rekenen van al onze leden. Indien eenieder van onze trouwe leden slechts één nieuw lid kon aanwerven dan was de zaak klaar. Zulks is, menen we, toch niet te veel gevraagd en zoals we reeds zegden, het is best mogelijk en hier willen wij het voorbeeld aanhalen van een jong dr in de veeartsenijkunde uit West-Vlaanderen, dhr Gaspar De Grootte, die zo maar even, zegge en schrijve *negenenveertig nieuwe leden* voor het A.V.O.H.V. binnenbracht, waarvoor wij hem dan ook zeer dankbaar zijn. Het is tevens een bewijs dat het voornamelijk door persoonlijke aktie is dat wij ons ledenaantal moeten en kunnen verhogen.

*

**

Tenslotte durven we nogmaals aandringen bij degenen welke tot nog toe hun bijdrage voor het lopende jaar niet voldaan hebben, dit zo spoedig mogelijk te willen doen, door overschrijving van het bedrag van 200 fr. op P.R. nr 42.92.38 (Secretariaat van het A.V.O.H.V.-Brussel). Bij voorbaat dank.

AANVULLEND MEMORANDUM

ten gerieve van

HET RODE KRUIS VAN BELGIE

Op 10 maart 1959 werd aan Z.K.H. Prins Albert een « memorandum ten gerieve van het Rode Kruis van België » overhandigd, opgesteld ten verzoeken van de Vlaamse kultuurverenigingen die daartoe een « Aktiekomitee voor het Rode Kruis » hadden opgericht. Dit memorandum bevatte :

1. een juridische bewijsvoering, dat het Rode Kruis als « ondergeschikte openbare overheid » onderworpen is aan de bestuurlijke taalwet ;
2. een ontleding van de toestanden in het Rode Kruis, waarbij gewezen werd op grieven betreffende de niet-naleving van de bestuurlijke taalwet en de achteruitstelling van de Nederlandstalige Vlaamse staatsburgers in het beheer van het Rode Kruis en op grieven betreffende zekere statutaire bepalingen van het Rode Kruis ;
3. een voorstel tot sanering dezer wantoestanden nl. de toepassing van de bestuurlijke taalwet en bepaalde statutaire wijzigingen een aanvullingen.

Op 18 maart 1959 verklaarde de heer Meyers, Minister van Volksgezondheid en Gezin, in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, te twijfelen nopens de toepasselijkheid van de bestuurlijke taalwet bij het Rode Kruis en desaan gaande het advies te zullen inwinnen van de Vaste Kommissie voor Taaltoezicht (V.K.T.).

Op 4 februari 1960 liet de heer Lefebvre, Minister van Binnenlandse Zaken, aan het Aktiekomitee een afschrift worden van de notulen der vergadering van 16 juli 1959 van de V.K.T., houdende dezer advies over de vraag betreffende de toepasselijkheid van de bestuurlijke taalwet bij het Rode Kruis.

In het eerste deel van dit « aanvullend memorandum ten gerieve van het Rode Kruis van België », nogmaals opgesteld ten verzoeken van de Vlaamse kultuurverenigingen, vindt U dit advies. Bondig samengevat, volgens de V.K.T. « in rechte » zou het Rode Kruis alleen in oorlogstijd aan de bestuurlijke taalwet onderworpen zijn. Doch « in feite », volgens de V.K.T., is het tevens ondenkbaar dat het Rode Kruis de bestuurlijke taalwet zou kunnen eerbiedigen in oorlogstijd, indien het zulks al niet doet in vreedstijd.

Het Aktiekomitee meent echter dat « in rechte » het Rode Kruis ook in vreedstijd de bepalingen van de bestuurlijke taalwet behoort na te leven en dat de splitsing, die de V.K.T. meent te kunnen doorvoeren tussen de taak van het Rode Kruis in oorlogstijd en zijn opdracht in vreedstijd, ook « in rechte » onhoudbaar is. In het tweede deel van dit aanvullend memorandum wordt de bewijsvoering van de Vlaamse kultuurverenigingen desaan gaande breedvoerig ontwikkeld.

§ 1. HET ADVIES VAN DE VASTE KOMMISSIE VOOR TAALTOEZICHT.

De tekst van artikel I § 3 van de wet en de commentaar door de h. Van Cauwelaert gewijd aan het begrip « ondergeschikte openbare overheden » alleen maken het niet mogelijk een passend antwoord te geven op de gestelde vraag (Parl. Besch. Kamer 1931-1932 n° 67, bl. 5 tot 7).

De inrichtingen van openbaar nut bedoeld bij artikel I § 3 van de wet van 1932 mogen niet verward worden met de instellingen van openbaar nut beheerd door de wet van 27 juni 1921. Al is het dat allebei in het Nederlands « van openbaar nut » genoemd worden, de laatsten hebben geen « openbaar » karakter maar zijn private stichtingen die buiten het bereik van de wet van 1932 liggen. De onnauwkeurigheid van de bij deze laatste wet gebruikte juridische terminologie mag niet de betekenis hebben dat de wetgever het kader van artikel 23 van de Grondwet is willen te buiten gaan.

Het verslag van de h. Van Cauwelaert preciseert dat de wet van 1932, zoals die van 1921, dient toegepast te worden « op al de ondernemingen en op al de diensten, inrichtingen of instellingen waarvan de taak of het gezag ontleend is aan een zekere overgang van openbare macht, of die niet langer als een zuiver privaat werk of een private zaak kunnen worden beschouwd, dank zij de voorrechten welke de wet of de openbare machten hun ten nutte van het algemeen hebben toegekend ».

Er zijn daar twee schijnbaar wel onderscheiden criteria.

A. « Een zekere overgang van openbare macht ».

Een « zekere overgang » blijkt niet voldoende, het moet integendeel een stellige overgang zijn.

Zulks veronderstelt :

1° dat de uitgeoefende taak niet alleen van algemeen belang is maar een « openbare dienst » uitmaakt (in de zin niet van orgaan maar van functie) t.t.z. als dusdanig uitdrukkelijk ingesteld werd door de openbare overheid ;

2° dat het beheer van die openbare dienst even uitdrukkelijk overgedragen werd aan de belanghebbende private persoon door de bevoegde openbare overheid.

Wanneer die twee voorwaarden vervuld zijn heeft men te doen met wat Prof. Buttgenbach noemt : een « virtuele » of « functionele » openbare dienst.

B. De « voorrechten » welke de wet of de openbare machten ten nutte van het algemeen toegekend hebben.

Indien de term « voorrechten » overheid of macht betekent, is dit tweede criterium, in werkelijkheid, slechts de herhaling van het eerste. Betekent hij integendeel « voordelen », dan kan men niet akkoord gaan met de h. Van Cauwelaert omdat het toekennen van voordelen alleen (bv. subsidies) de juridische aard niet kan wijzigen van de opdracht die door een privaat persoon uitgeoefend wordt.

De Kommissie herinnert er vervolgens aan dat wijlen de h. Minister De Taeye, op haar verzoek, zijn advies doen kennen had omtrent de gestelde vraag. Dit advies is aarzelend en doet uitschijnen dat de hierboven ontlede elementen niet volstaan om het probleem behoorlijk op te lossen.

De Kommissie stelt vast dat het Rode Kruis van België een private vereniging is die in 1864 door particulieren werd opgericht en waaraan de wet van

30 maart 1891 de rechtspersoonlijkheid verleend heeft van af de datum van de goedkeuring van zijn statuten bij K.B., « binnen de perken en onder de voorwaarden, door haar bepaald (art. I) ».

Alleen de artikelen 4, 5 en 7 van de wet blijken ten deze van werkelijk belang te zijn.

Artikel 4 vermeldt de opdracht die het Rode Kruis op zich genomen heeft en sommige uitoefeningsmodaliteiten er van.

Artikel 5 verleent de Koning het recht tot benoeming van de voorzitter, de leden en de sekretaris van het Hoog Comité.

Men zou kunnen geloven dat de wetgever de opdracht van het Rode Kruis daardoor tot een openbare dienst heeft willen verheffen en zich de hoge leiding ervan heeft willen toeëigenen.

De voorbereidende werken van de wet doen integendeel uitkomen dat de enige bezorgdheid van de Regering en van het Parlement toen geweest is, bepaalde voordelen toe te kennen aan het Rode Kruis, voornamelijk de rechtspersoonlijkheid, ten einde zijn prestige te bevorderen en de uitoefening van zijn opdracht van algemeen belang te vergemakkelijken.

Te meer, de artikelen 4 en 5 van de wet zijn niets anders dan de letterlijke weergave van de statuten waarmee het Rode Kruis zich 25 jaar vroeger begiftigd had. Wat dat betreft was het er de wetgever ook alleen om te doen het moreel gezag van het Rode Kruis te verstevigen.

De woorden « dans la mesure de ses ressources » bevestigen zulks en wijzen er op dat de openbare overheid zich niet heeft willen mengen in het beheer van het organisme noch er de verantwoordelijkheid van uitoefenen.

Wat artikel 7 betreft, schijnen hier alleen de punten 1 en 2 de aandacht moeten gaande te houden (medewerking in oorlogstijd door het Rode Kruis verstrekt aan de Gezondheidsdienst van het leger en hulp aan de zieken en gekwetsten van de oorlogvoerende naties wanneer het landsleger niet ingezet is). Men kan zich afvragen of zij, voor de oorlogstijd en in de mate dat het Rode Kruis zijn medewerking verleent aan de Gezondheidsdienst van het leger, niet een echte overgang van openbare macht impliceren die van dit organisme een openbare dienst in potentia maakt.

Dat is de mening die vooropgezet werd door Prof. Buttgenbach in de eerste uitgave van zijn werk « Modes de gestion des services publics » (1942, blz. 78). In zijn Cursus van administratief recht (deel I — blz. 105, n° 191 — 1948) maakt hij echter gewag van het Rode Kruis in het hoofdstuk « Institutions privées d'intérêt général à statut spécial » (t.t.z. van vóór de wet van 1921) : Le caractère de ces institutions parfois hybride et mixte aurait rendu souvent difficile leur classification dans une des deux catégories nouvellement établies... (Ex. : La Croix Rouge de Belgique...). In de tweede uitgave van zijn werk (Théorie Générale 1952) gewaagt de H. Buttgenbach niet meer van het Rode Kruis.

Uit het geheel van de hierboven verzamelde gegevens besluit de Commissie dat het Rode Kruis een private vereniging is van algemeen belang, erkend, beschermd en aangemoedigd door de openbare overheid zonder dat deze de taak waarmee het zich vrijwillig belast heeft tot openbare dienst heeft opgericht noch die aldus officieel gemaakte taak aan de vereniging toevertrouwd heeft.

Van uit zuiver juridisch oogpunt bekeken is de wet van 1932 derhalve niet van toepassing, behalve wat de medewerking betreft die het de Gezondheids-

dienst van het leger in oorlogstijd verleent. In verband met dit laatste voorbehoud, bepaalt artikel 7, 1° van de wet van 1891 inderdaad dat een K.B. de voorwaarden zal vaststellen waaronder de vereniging, in oorlogstijd, haar medewerking zal verlenen aan het departement van oorlog (het is het K.B. n° 31303 van 15 januari 1932, tot goedkeuring van een overeenkomst tussen het Rode Kruis en het Ministerie van Landsverdediging dd. 1 december 1931).

De twee noodzakelijke vereisten voor het vaststellen van de « machtsovergang » blijken vervuld in onderhavig geval :

a) de Gezondheidsdienst van het leger is een openbare dienst ;

b) het Rode Kruis wordt krachtens een wettelijke bepaling deelachtig gemaakt aan het beheer van deze dienst. Het M.B. van 22 november 1951 (B.S. 5 januari 1952), waarbij het Rode Kruis in oorlogstijd gelijkgesteld wordt met een openbare dienst voor de toepassing van de wet van 5 maart 1935 aangaande de plichten der ambtenaren in oorlogstijd, blijkt dan ook overbodig ; het bevestigt alleszins het openbaar karakter van de opdracht van het Rode Kruis in oorlogstijd.

Hoe ook, het is ondenkbaar dat het Rode Kruis de wet van 1932 zou kunnen eerbiedigen in oorlogstijd indien het zulks al niet doet in vreedstijd.

De h. Voorzitter drukt de mening uit dat de Commissie haar gehele opdracht niet zou vervullen indien zij er zich toe beperkte ontkennend te antwoorden op de referee van de h. Minister Meyers — mits het hierbovenbedoeld voorbehoud wat de oorlogstijd betreft — en zich ter zake op zuiver en uitsluitend juridisch standpunt zou plaatsen. Hij stelt voor het antwoord door volgende overwegingen aan te vullen :

1) Onder inachtneming van het bij uitstek nationaal karakter van zijn opdracht is het ondenkbaar dat het Rode Kruis zijn aktiviteit zou kunnen ontplooiën zonder de geest zelf die het bezielt te verraden indien het zich niet volledig schikt naar de verplichtingen die de wetgeving alle openbare diensten, organieke en virtuele, op het gebied van het gebruik der talen oplegt.

2) Indien de verantwoordelijke openbare overheid van oordeel is dat de gedragingen van het Rode Kruis in feite gegronde grieven verwekken die niet door overtuiging uit de wereld kunnen geholpen worden, dan komt het haar toe de nodige wettelijke maatregelen te treffen om het rechtsstatuut van de vereniging te wijzigen, derwijze dat zij, voortaan belast, in vreedstijd zoals in oorlogstijd, met het beheer van een echte openbare dienst, ambtshalve, zonder voorbehoud en zonder mogelijke betwisting aan de wet van 28 juni 1932 onderworpen worde.

De hh. Bailly en Putanier (leden der Waalse sectie van de V.K.T.) vragen zich af of het wel aangewezen is de naleving van de wet van overheidswege aan het Rode Kruis op te leggen dan wanneer de klachten waartoe zijn activiteit aanleiding heeft gegeven zeldzaam en van miniem belang waren.

De h. Voorzitter (J. Vossen, ere-sekretaris-generaal) preciseert dat zijn tweede voorstel, dat trouwens onder hypothetische vorm gesteld is, alleen geldt in de veronderstelling dat gegronde grieven tegen het Rode Kruis zouden ingebracht worden.

De Commissie sluit zich dan aan bij de suggesties van dhr. Voorzitter.

§ 2. WEDERANTWOORD OP HET ADVIES VAN DE VASTE KOMMISSIE VOOR TAALTOEZICHT.

I. Bondig overzicht van de argumentatie van de Vaste Kommissie voor Taaltoezicht.

A. De kommentaar van de V.K.T. geleverd op het toepassingsgebied van de bestuurlijke taalwet kan bijgetreden worden; de bestuurlijke taalwet is toepasselijk:

- 1° op de openbare instellingen;
- 2° op de privé-instellingen die met het beheer van een openbare dienst zijn gelast (funktionele openbare dienst).

Er dient echter te worden aangestipt dat volgens de meest recente rechtsleer (cfr. Buttgenbach, Manuel de droit administratif, 1959 blz. 234 e.v.) het begrip «funktionele openbare dienst» inhoudt:

- 1° machtiging of erkenning van een privé-organisme voor het uitoefenen van een bepaalde taak;
- 2° bepaalde positieve prestaties die door de openbare overheid werden opgelegd en die zij op elk ogenblik kan uitbreiden of beperken met het oog op het algemeen belang.

Deze beide criteria betekenen echter geenszins dat de activiteit, waarvoor de overheid op een bepaald ogenblik tussenkomt en machtiging of erkenning verleent, tevoren niet reeds door een privé-organisme, zonder tussenkomst van de overheid, uitgeoefend werd. We komen hierop later terug.

B. Alhoewel de rechtsleer verdeeld is (cfr. Répertoire pratique du droit belge, V° Etablissements publics et d'utilité publique, n^{rs} 77, 78 en 92), kan aangenomen worden dat het Rode Kruis geen openbare instelling is.

C. Rest dan nog te onderzoeken of het Rode Kruis een privé-organisme is dat door de overheid met het beheer van een openbare dienst werd gelast (funktionele openbare dienst):

D. De V.K.T. aanvaardt dat het Rode Kruis in oorlogstijd als hulpdienst van het leger (Wet van 1891, art. 7, 1°) een openbare dienst vervult en dus aan de bestuurlijke taalwet onderworpen is.

E. Voor wat de activiteit van het Rode Kruis in vredetijd betreft, ontkent de V.K.T. «in rechte» de onderwerping van het Rode Kruis aan die wet op grond van de volgende argumenten:

1° de taak die het Rode Kruis in vredetijd door art. 4 van de wet wordt toegewezen is eenvoudig de herhaling van de taak die het zichzelf in zijn statuten, reeds 25 jaar vóór de wet van 1891 had toegekend;

2° de benoeming van de leden van het beheerskomitee en de aanduiding van de voorzitter en de sekretaris van dit komitee door de Koning (art. 5 van de wet: «l'association pourvoit dans la mesure de ses ressources...»).

Het was er de wetgever enkel om te doen het moreel gezag van het Rode Kruis te verhogen. Dat de overheid zich geenszins met het beheer van het Rode Kruis heeft willen inlaten, ondanks het feit dat de benoemingen van het beheerskomitee door de Koning geschieden, blijkt uit de aanhef van art. 4 van de wet: «l'association pourvoit dans la mesure de ses «ressources».

F. Nochtans «in feite», voor wat de activiteit van het Rode Kruis in vredetijd betreft, meent de V.K.T. dat niettemin de bestuurlijke taalwet moet nageleefd worden.

Het advies van de V.K.T. vermeldt inderdaad:

«Hoe ook, het is ondenkbaar dat het Rode Kruis de wet van 1932 zou kunnen eerbiedigen in oorlogstijd indien het zulks niet doet in vredetijd.»

«Onder inachtneming van het bij uitstek nationaal karakter van zijn opdracht is het ondenkbaar dat het Rode Kruis zijn activiteit zou kunnen ontplooiën zonder de geest zelf die het bezielt te verraden indien het zich niet volledig schikt naar de verplichtingen die de wetgeving alle openbare diensten, organieke en virtuele, op het gebied van het gebruik der talen oplegt.»

«Indien de verantwoordelijke openbare overheid van oordeel is dat de gedragingen van het Rode Kruis in feite gegronde grieven verwekken die niet door overtuiging uit de wereld kunnen geholpen worden, dan komt het haar toe de nodige wettelijke maatregelen te treffen om het rechtsstatuut van de vereniging te wijzigen, derwijze dat zij, voortaan belast, in vredetijd zoals in oorlogstijd, met het beheer van een echte openbare dienst, ambtshalve, zonder voorbehoud en zonder mogelijke betwisting aan de wet van 28 juni 1932 onderworpen worde.»

II. Bewijs dat het Rode Kruis ook in vredetijd «in rechte» aan de bestuurlijke taalwet onderworpen is.

A. In oorlogstijd heeft het Rode Kruis als opdracht de gewonde en zieke militairen te verzorgen, de gesneuvelden te begraven en hulpdienst van de gezondheidsdienst van het leger te zijn. Met de V.K.T. beamen we dat deze opdracht ongetwijfeld een openbare dienst betreft.

Artikel 4 van de wet van 1891 legt tevens het Rode Kruis in vredetijd op de nodige fondsen, het nodige materieel te verzamelen en, volgens de instructies van het departement van landsverdediging, een korps van geneesheren en verplegers te vormen om in oorlogstijd zijn opdracht te kunnen uitvoeren.

Het is duidelijk dat de in voormeld artikel 4 bepaalde opdracht die het Rode Kruis in vredetijd moet vervullen en de taak die het in oorlogstijd is opgedragen één ondeelbaar geheel vormen. Zijn zending in vredetijd is het noodzakelijk komplement van zijn opdracht in tijd van oorlog. Inderdaad wanneer de wetgever van 1891 gewild heeft dat het Rode Kruis in oorlogstijd een door de overheid tot openbare dienst verheven activiteit zou uitoefenen, dan moest hij noodzakelijker wijze het Rode Kruis ook opdragen in vredetijd de nodige middelen en het nodige personeel daartoe te vormen.

Vanaf het ogenblik echter dat de wetgever besloot de activiteit die het Rode Kruis vroeger op zich genomen had tot openbare dienst te verheffen, was het tevens juridisch noodzakelijk dat het Rode Kruis door de wetgever gemachtigd werd opdat het in het kader van die openbare dienst nog verder enige activiteit zou hebben kunnen ontplooiën.

De taak die het Rode Kruis vijftientig jaar vroeger zichzelf had opgelegd kreeg aldus door haar inschakeling in de wet van 1891 juridisch een nieuwe betekenis omwille van haar binding met een openbare dienst.

B. Er bestaat in rechte niet de minste onverenigbaarheid tussen het feit dat een bepaalde activiteit oorspronkelijk door privé-instellingen wordt waargenomen op eigen initiatief en het feit dat de wetgever op een gegeven ogenblik diezelfde activiteit tot openbare dienst verheft en het beheer ervan toevertrouwt aan de instellingen die deze activiteit uitoefenden. Het is een procédé waarvan de juridische techniek genoegzaam gekend is en dat door de wetgever op verschillende gebieden vaak toegepast wordt (b.v. sociale zekerheid, openbaar vervoer, enz.).

Het argument, dat de V.K.T. put uit het feit dat de taak die bij art. 4 van de wet van 1891 in vredetijd het Rode Kruis wordt opgedragen slechts de herhaling is van de statutaire verplichtingen die het Rode Kruis zichzelf had opgelegd, heeft dus a priori geen juridische draagkracht.

C. Wanneer men daarbij de wil van de wetgever van 1891 onderzoekt, blijkt het dat dit argument ook in concreto waardeloos is.

Immers, in strijd met wat de V.K.T. voorhoudt, was het er de wetgever van 1891 niet enkel om te doen het moreel gezag van het Rode Kruis te verhogen.

Zo het waar is dat de wetgever de rechtspersoonlijkheid aan het Rode Kruis heeft verleend opdat het zijn taak gemakkelijker zou kunnen vervullen, dan staat het ook vast dat de wetgever van 1891 eveneens zeer scherp heeft aangevoeld dat het Rode Kruis werkelijk door de overheid gemandateerd en aan de voogdij van de uitvoerende macht onderworpen diende te worden, omdat het ondenkbaar was — en de praktijken inzake spionage b.v. hadden zulks bewezen — dat een vereniging met een taak, die zo nauw aan de verdediging van het grondgebied verbonden is, eenvoudig op eigen initiatief en naar zichzelf opgelegde verplichtingen zou handelen.

De voorbereiding van de wet en de wettelijke beschikkingen zelf laten dien-aangaande niet de minste twijfel over.

I. De voorbereiding van de wet :

— « ... vous voyez à quels abus peut donner lieu l'institution (van het Rode Kruis), au point de vue de l'espionnage, si elle n'est pas entourée de garanties sérieuses... »

... La Croix Rouge est une institution en quelque sorte auxiliaire du département de la guerre, sans attaches légales avec la province ou la commune. Elle aura un caractère gouvernemental ». (Parl. Handelingen Kamer 1890-1891 — zitting van 17-3-1891, blz. 663 — de h. De Saedeleer, Verslaggever).

— « Il est indispensable que l'autorité militaire connaisse ceux qui lui offrent leurs services, et à qui elle va confier l'importante mission de soigner des victimes du devoir et du courage ». (Parl. Dokumenten Kamer 1888-1889 — Memorie van toelichting — n^r 192 — zitting van 9-5-1888).

— « Destinée à être une institution auxiliaire du service de santé de l'armée, l'autorité militaire doit connaître les personnes qui sont appelées à la direction et à l'administration de la société.

L'art. 3 du projet de loi attribue au roi, chef de l'armée, la nomination des membres du comité directeur ; aux termes de l'art. 4 le comité soumettra chaque année, au département de la guerre, les comptes des recettes et des dépenses ». (Parl. Dokumenten Kamer 1890-1891 — n^r 103 — verslag van de h. De Saedeleer).

— « On peut donc dire, messieurs, que l'institution de la Croix-Rouge sera une institution publique dans toute l'acception du mot. Elle va devenir un auxiliaire du département de la guerre ; elle n'agira plus que d'après ses instructions, et nous la verrons, c'est évident, bientôt figurer au budget ». (Volksvertegenwoordiger BARA, niet tegengesproken door de Minister — Parl. Handelingen Kamer 1890-1891 — zitting van 17-3-1891, blz. 663).

— « Aucun acte important au point de vue de la vie civile ne peut être posé par la société sans que l'autorité intervienne » (Parl. Handelingen Kamer 1890-1891 — zitting van 17-3-1891, blz. 663 — de h. De Saedeleer, Verslaggever).

2. De wettelijke beschikkingen :

Art. 4 : vorming van een geneesheren- en verplegerskorps volgens de instructies van het departement van oorlog ;

Art. 5 : benoeming van de leden van het directiecomitee door de Koning ;

Art. 6 : de staat van inkomsten en uitgaven dient jaarlijks aan het departement van landsverdediging voorgelegd. De wijze van opstellen wordt door de regering bepaald ;

Art. 7, 1° : de uitvoerende macht bepaalt onder welke voorwaarden het Rode Kruis als hulpdienst van de gezondheidsdienst van het leger zal optreden in oorlogstijd ;

Art. 7, 2° : de uitvoerende macht bepaalt onder welke voorwaarden het Rode Kruis hulp mag verlenen aan de gewonden van oorlogvoerende naties wanneer de nationale troepen niet zijn ingezet ;

Art. 7, 3° : de uitvoerende macht beschikt over de rechtspersoonlijkheid van het Rode Kruis ;

Art. 7, 4° : de uitvoerende macht bepaalt de voorwaarden waaronder het Rode Kruis ontbonden wordt ;

Art. 7, 5° : de uitvoerende macht beschikt over het actief van het Rode Kruis wanneer zij haar goedkeuring van de statuten intrekt.

D. In het licht van de bovenstaande gegevens en argumentatie lijdt het geen twijfel dat de splitsing, die de V.K.T. meent te kunnen doorvoeren tussen de taak van het Rode Kruis in oorlogstijd en zijn opdracht in vredetijd, ook in rechte onhoudbaar is.

De activiteit van het Rode Kruis in vredetijd is onafscheidbaar van zijn zending in oorlogstijd ; zij is inherent aan de openbare dienst waarmede het in tijd van oorlog gelast is en mist buiten het kader van die openbare dienst elke betekenis.

Wanneer de activiteit die een privé-organisme in functie van een opgedragen openbare dienst ontwikkelt onder toepassing van de bestuurlijke taalwet valt, en zulks wordt niet betwist (cfr. Raad van State, arrest n^r 142 dd. 26-10-1949 inzake N.V. Smets-Usé), dan staat het meteen vast dat het Rode Kruis ook in vredetijd de bepalingen van deze wet behoort na te leven.

III. Besluit

Evenmin als het denkbaar is dat het Rode Kruis in oorlogstijd de bestuurlijke taalwet zou kunnen eerbiedigen wanneer het dit niet reeds in vredetijd doet, evenmin is het houdbaar te beweren dat het Rode Kruis in rechte enkel in oorlogstijd deze wet dient na te leven.

De Vlaamse kultuurverenigingen eisen dan ook dat door een uitdrukkelijke bepaling, ingelast in de herziene statuten van het Rode Kruis, een strikte toepassing van de taalwet van 28 juni 1932 een einde zou maken aan de taalmisstanden, die in het Rode Kruis tot nu toe hebben geheerst. Bovendien vragen zij met klem dat de uitvoerende macht haar goedkeuring zou weigeren aan elke statutaire hervorming, die de verplichte naleving van de bestuurlijke taalwet bij het Rode Kruis niet voorziet.

15 juni 1960

Addenda : de wet van 30 maart 1891 (staatsblad van 2 april 1891) : Loi accordant la personnification civile à l'Association de la Croix Rouge de Belgique (1).

Art. 1. L'association fondée en Belgique sous la dénomination de Croix-Rouge de Belgique, dont l'objet est de porter secours aux militaires blessés ou malades en temps de guerre, jouira, à dater de l'approbation de ses statuts par arrêté royal, de la personnification civile dans les limites et sous les conditions déterminées par la présente loi.

Art. 2. Elle jouira, en outre, des avantages suivants :

1° Faculté d'ester en justice pour son administration, à la poursuite et diligence de son trésorier ;

2° Exemption du timbre et des droits d'enregistrement pour tous les actes passés au nom de la société ou en sa faveur, à l'exception des contrats portant transmission d'immeubles en propriété, usufruit ou jouissance ;

3° Délivrance et enregistrement gratuits, et exemption du timbre pour les certificats, actes de notoriété et autres qu'elle aurait à produire.

Le gouvernement pourra lui accorder la franchise postale pour toutes communications sous bande, portant le contresigne du président, tant avec les comités et sous-comités qu'avec les autorités constituées.

Art. 3. L'association ne pourra posséder en propriété ou autrement d'autres immeubles que ceux nécessaires à l'accomplissement de sa mission charitable, tels que les locaux destinés à ses bureaux, à ses réunions, à la conservation de son matériel et aux services des ambulances.

Les actes de donation de legs au profit de l'association seront soumis à approbation conformément à l'art. 76 de la loi communale.

L'arrêté, qui autorisera au profit de l'association l'acceptation d'une libéralité dans laquelle un immeuble sera compris, fixera, s'il y a lieu, le délai endéans lequel l'immeuble devra être aliéné.

L'association ne pourra acquérir d'immeubles à titre onéreux que moyennant autorisation royale.

Art. 4. L'association pourvoit, dans la mesure de ses ressources, aux soins à procurer, en temps de guerre, aux malades et aux blessés qu'elle recueille dans ses établissements et à l'inhumation des militaires.

Elle crée et organise, en temps de paix, les ressources nécessaires, pour l'accomplissement de son œuvre et peut les utiliser dans un but sanitaire ; elle prendra les mesures nécessaires pour avoir à sa disposition, en cas de guerre, un matériel d'ambulance, des appareils de pansement, des instruments de chirurgie, etc. ; elle forme d'après les indications du département de la guerre, des corps de médecins et d'infirmiers volontaires.

Art. 5. L'administration de l'association sera confiée à un comité directeur dont les membres seront nommés par le roi.

Le président et le secrétaire du comité directeur seront désignés par le roi.

Art. 6. Le comité directeur soumettra chaque année, dans le courant du mois d'avril, au département de la guerre, le compte des recettes et des dépenses de l'exercice écoulé.

Ce compte sera dressé conformément à un modèle arrêté par le gouvernement.

Art. 7. Des arrêtés royaux détermineront :

1° Les conditions dans lesquelles l'association prêtera son concours, en temps de guerre, au département de la guerre, comme auxiliaire du service de santé de l'armée ;

2° Les conditions dans lesquelles l'association pourra, lorsque les troupes nationales ne seront pas engagées, prêter son aide aux malades et aux blessés des nations belligérantes ;

3° Les causes qui pourront motiver le retrait de l'approbation des statuts de l'association ;

4° Les formes et les conditions de la dissolution et le mode de liquidation ;

5° L'emploi de l'actif de l'association, après extinction de son passif, en cas de retrait de l'approbation des statuts ou de dissolution.

Art. 8. Seront punis d'un emprisonnement d'un à sept jours et d'une amende de 1 à 25 frs ou d'une de ces peines seulement :

1° Toute personne qui, sans autorisation régulière, porterait la brassard de la Croix Rouge ;

2° Toute personne qui, indûment et sans autorisation, se servirait de la dénomination ou des emblèmes de la Croix-Rouge, soit pour faire appel à la charité publique, soit comme moyen de réclame commerciale, et ce sans préjudices des peines qui concernent l'abus de confiance et l'escroquerie.

Regionaal-ekonomische politiek in de West-Europese landen. (*)

Zoals over 30 jaar de studie van de ekonomische conjunctuur het voorwerp van de belangstelling uitmaakte van de ekonomisten, is sinds een 5-tal jaren de belangstelling groeiend voor de verklaring van de heterogeniteit van het ekonomisch leven in de ruimte.

Vroeger werd inderdaad aan deze ruimtelijke verschillen weinig aandacht besteed : in de klassieke ekonomie speelde de ekonomie zich af op een punt, hoogstens een biljartveld, waarvan de situatie totaal overzichtelijk en in ieder onderdeel gelijk was. De ervaring leert echter dat de ekonomische ruimte van de ortodoxe theorieën een fel verarmd surrogaat is van de bestaande historische gegroeide streek.

De ekonomie lokaliseert zich immers niet in een ruimte welke in alle punten gelijk is. Deze ruimte is immers ongelijk door natuurlijke elementen en door menselijke beslissingen.

De natuur kan immers zowel een belangrijke handicap als een gunstig element vormen voor de lokalisatie van de menselijke bedrijvigheid. Zo is de industrialisering van een bergstreek vrij moeilijk, terwijl de doortocht van een bevaarbare stroom of rivier steeds bevorderlijk werkt voor de inplanting van ekonomische bedrijvigheden. Een ander voorbeeld hiervan is de aanwezigheid van zee en duinen of bergstreek die in de jongste jaren de ontwikkeling van het toerisme hebben bevorderd.

Ook menselijke beslissingen die in het verre of nabije verleden zijn genomen geworden hebben ruimtelijke verschillen geschapen. De uitrusting van een haven, graven van kanalen, aanleg van een autosnelweg zijn maar enkele van de vele elementen die voorsprong geven aan het ene gebied tegenover het andere.

Deze verschillpunten werden met de opkomst van de industrie verscherpt ; de behoefte aan infrastructuur van de gevestigde nijverheid deed de overheid beslissen tot belangrijke investeringen. Hiermede groeide de aantrekkingskracht van deze geïndustrialiseerde punten en werden de overige door hun verwaarlozing des te sterker gehinderd. In het begin van de industriële revolutie was verder een sterke binding waar te nemen van de nijverheid met de vindplaatsen of aanvoerplaatsen van hulp- en grondstoffen. De groei van de industrie leidde in alle Westerse landen vrij snel tot een scheeftrekken van de bevolkings spreiding ; enerzijds ontstond aanzuiging van bevolking naar de industrie centra terwijl anderzijds de ineenstorting van de agrarische ekonomie in de 19^e eeuw onder druk van massale import uit de U.S.A. de bevolkingsvlucht uit het platteland in de hand werkte.

Tegen deze gang van zaken werd in verschillende landen in de loop van de eerste helft van de 20^e eeuw gereageerd. Hieraan lagen zowel sociale als ekonomische motieven aan de basis. Het is immers een feit dat de uitgaven van de overheid per inwoner snel stijgen bij toenemende concentratie van de bevolking. Zo is er in België tevens een behoorlijk verschil tussen de individuele kost van het bedrijfsleven en de totale kost. Een deel van de totale kost wordt immers door de overheid gedragen waarvan een deel voortspuit uit overdreven concentratie : overheidshulp voor goedkope arbeidsabbonnementen,

(*) Samenvatting van referaat gehouden op de ledenvergadering van het A.V.O.H.V. te Kortrijk van 6 november 1959 door de heer Lic. Ek. O. Vanneste, directeur van het « West-Vlaams Ekonomisch Studiebureau ».

(1) Alleen de Franse tekst is rechtsgeldig ; de Nederlandse tekst bestaat niet.

deficit van de grote agglomeraties e.a. Tot op een bepaald niveau is dit verschil en deze overheidsbijdrage onvermijdbaar; door betere ruimtelijke spreiding van de activiteit kan zij echter in belangrijke mate gedrukt worden.

Tegenover de polen van concentratie staan de agrarische en semi-industriële kernen met zichtbare arbeidsoverschotten (werklozen, mobiele) en een verdoken werkloosheid in landbouw en distributiesector. De zo lang verkondigde theorie dat deze arbeidsoverschotten automatisch de verschuiving van de industrie ging medebrengen heeft zich echter niet voltrokken in de werkelijkheid. Immers tegenover de overheidssteun aan de concentratie (arbeidsabonnementen, infrastructuur) werden de overige streken aan hun lot overgelaten; tegenover een reservoir aan goedkope arbeidskrachten als gunstige zijde van de medaille stond echter het gebrek aan scholing, infrastructuur, industrieel klimaat en woonsfeer als negatieve zijde.

De regionaal-ekonomische politiek moet in de eerste plaats deze negatieve zijden weghelpen door het verbeteren van de infrastructuurelementen (wegen, kanalen, havens, gas, electriciteit, water, riolering, enz.), het verhogen van de scholing (vakonderwijs), het verbeteren van het industrieel klimaat (woningbouw, oriëntatie naar vrijheid). Het is duidelijk dat in de dun bevolkte gebieden deze inspanning tot vrij grote investeringen zou leiden; om budgetaire en ook om allerlei redenen moet de aanpak georiënteerd zijn naar ontwikkeling van kernen waarin een minimum van bevolkingskern en groei-kracht aanwezig is. (1)

**

Op welke wijze werd de regionaal-ekonomische politiek aangepakt in de verschillende West-Europese landen?

1. Nederland

In Nederland ontstond in 1950 een wet waarbij de Centrale Overheid in de mogelijkheid werd gesteld om speciale inspanningen te doen op het vlak van infrastructuur en premies op grond en gebouwen (25 %) voor de industriële die zich vestigden of uitbreiding namen in de acht aangeduide ontwikkelingsgebieden. Aan de basis van deze beslissing lag de vrees voor de steeds stijgende bevolkingsconcentratie van de zogenaamde «randstad Holland» en de daardoor veroorzaakte stijgende overheidsuitgaven. Het drukken van de overheidsuitgaven door spreiding en ontwikkeling van kleinere kernen (50.000 à 100.000) staat duidelijk als motief aangeduid in de memorie van toelichting.

Tussen 1950 en 1956 was het succes stijgend; de industriële tewerkstelling groeide in de ontwikkelingsgebieden van 31.000 tot 46.300 eenheden hetzij met 50 %. In 1956 werd omwille van de hoogconjunctuur de toepassing van de regionale ekonomische wet stop gezet; sinds 1958 is zij hernomen met de nadruk op toelage op grondprijzen en bouwkosten. (2)

2. Frankrijk

De regionaal-ekonomische politiek werd in Frankrijk een werkelijkheid vanaf 1955. De motivering steunt op de verregaande concentratie van bevolking en werkgelegenheid te Parijs en de grote inkomensverschillen tussen deze hoofdstad en het overige van het land. Parijs telt 1/6 van de Franse bevolking en het gemiddelde loonverschil, uitgedrukt in koopkracht, belooft mini-

mum 25 %. Bij het streven naar een gezonde ruimtelijke spreiding van de welvaart moet natuurlijk rekening gehouden worden met de uitgestrektheid van het land en de aard van het regionaal onevenwicht. Frankrijk telt drie soorten streekproblemen nl. de ontvolkte streken (zuiden van Alpen, Cevennes, Morvan), de eenzijdig georiënteerde streken (wijnbouwgewesten) en de streken waar de bevolkingsgroei de toename van de welvaartsbron overtreft (Bretagne).

De concrete uitwerking van de regionaal-ekonomische politiek steunt op verschillende decreten waarvan echter de voornaamste elementen zijn:

1) Het decreet van 5 januari 1955 dat de inplanting van nieuwe bedrijven en expansie van bestaande bedrijven te Parijs en in een straal van 60 à 80 km. rond Parijs aan controle onderwerpt en verbiedt. Zo is een uitbreiding welke een behoefte van meer dan 50 arbeidskrachten meebrengt niet meer mogelijk in deze zone, terwijl anderzijds de inplanting van technische laboratoria en wetenschappelijke inrichtingen in deze zone verhinderd wordt.

2) Het decreet van 30 juni 1959 dat leningen met staatswaarborg en interestbonificatie voorziet voor ondernemingen die wensen te verhuizen, te fusioneren, van activiteit te veranderen of te specialiseren; het decreet voorziet ook speciale programma's voor heruitrusting van gewesten (Bretagne) en premies en fiscale ontlastingen welke kunnen bekomen worden in de zogenaamde zones critiques waarvan reeds 28 kleine kernen werden aangeduid.

De resultaten van deze politiek zijn gunstig te noemen. In twee jaar tijd ontstonden 33.000 nieuwe arbeidsplaatsen, waarvan echter 60 % op de ring van de 60 km. rond Parijs terecht kwam. Deze nieuwe concentratie op 60 km. van Parijs toont meteen de sterke aantrekkingskracht aan van deze stad op de industrie; zonder deze regionaal-ekonomische maatregelen was ook deze nieuwe werkgelegenheid zekerlijk tot stand gekomen te Parijs met al de schadelijke gevolgen van verdere aangroei van de agglomeratie (verkeerstechnische moeilijkheden, budgetaire problemen enz.) (1)

3. Groot-Brittannië

De regionaal-ekonomische belangstelling was in Groot-Brittannië reeds vrij levendig vóór de tweede wereldoorlog, waar zowel eenzijdig georiënteerde streken als streken met ondertewerkstelling voorkomen.

De eerste maatregelen dateren echter van na de tweede wereldoorlog, nl. de Distribution of Industry-Act die in 1945 verscheen. Deze wet voorzag naast leningen aan de industrie en hulp inzake infrastructuur, ook premies om de verhuiskosten naar de negen ontwikkelingsgebieden te helpen bekostigen. Typisch voor de Britse situatie is het feit dat na de tweede wereldoorlog aan de ondernemingen die zich in de ontwikkelingsgebieden gingen vestigen ook prioriteit verleend werd bij het betrekken van grondstoffen. Het onderwerpen van de industriële expansie aan de bouwvergunning heeft eveneens de deconcentratie van de nijverheid in de hand gewerkt.

De stijging van de werkgelegenheid tot op heden in de negen ontwikkelingsgebieden belooft 300.000 eenheden waarvan echter meer dan de helft terecht is gekomen in overheidsbedrijven. Het belang van de overheidsbedrijven moet men zien in het kader van de voortzetting van de activiteiten voor burgerlijke doeleinden van de opgerichte oorlogsindustrieën in 1940 en van de golf van nationalisaties welke na de tweede wereldoorlog plaats grepen.

(1) Zie o.m. O. Vanneste: «Regionaal-ekonomische politiek in Frankrijk», Tijdschrift voor Economie, Leuven, 1956, N° 3.

(1) Voor verdere studie, zie G. Declercq & O. Vanneste: «Structurele werkloosheid» Deel I «Theorie van de Structurele Werkloosheid», Leuven-Kortrijk, 1957, 130 blz.

(2) Zie O. Vanneste «Regionaal-ekonomisch onderzoek in welvaartsbevordering in Nederland» Economica-Documentatie, Leuven, 1954, N° 2-3.

4. West-Duitsland

De noodgebieden zijn vooral gelegen aan de kust en aan de gebieden welke grenzen aan de Oostzone. De belangrijke inwijking van personen uit de Oostzone heeft de bevolking in de oostelijke gebieden van West-Duitsland sterk doen toenemen zodat de Westduitse Regering in de jongste jaren maatregelen heeft genomen om de werkgelegenheid in deze gebieden te stimuleren. Onder de voornaamste maatregelen vallen kredieten op lange termijn met verregaande interestbonifikatie, gunsttarieven op de spoorlijn voor goederenverkeer en fiscale ontlastingen. (1)

Deze regionaal-ekonomische politiek heeft toegelaten de werkloosheid in streken met abnormale bevolkingsaan groei binnen redelijke termen te houden.

5 Italië

In Italië bestaat er een ontzettend verschil in inkomen en welvaart tussen Noord en Zuid. Het Noorden is geïndustrialiseerd en heeft een gemiddeld inkomen per capita dat circa het dubbel belooft van het inkomen in het Zuiden.

De inzet van de regionaal-ekonomische politiek dateert van 1950 door de oprichting van de « Cassa per il Mezzogiorno ». Dit regeringsorganisme heeft als doel een programma te financieren ter verbetering van de infrastructuur in het Zuiden en middelen ter beschikking te stellen aan regionale kredietinstellingen. Verdere voordelen welke aan het Zuiden werden toegekend zijn : fiscale vrijstellingen, toelagen voor inplanting van nieuwe bedrijven, interestbonifikatie op leningen en verminderde spoortarieven. Typisch voor Italië is, dat de Regering besliste dat van alle overheidsbestellingen minimum 1/5 aan de industrie van het Zuiden moest toegekend worden. Deze maatregel gaf aanleiding tot de oprichting van filiaalbedrijven in het Zuiden. De bekomen resultaten zijn tot op huidig ogenblik eerder schaars in vergelijking met de aangroei van de bevolking en de heersende werkloosheid. In het totaal steeg de industriële tewerkstelling in het Zuiden slechts met 52.000 arbeidskrachten tussen 1950 en 1958. De jaarlijkse behoefte alleen belooft ongeveer 50.000 eenheden. (2).

*

**

De inzet van regionaal-ekonomische maatregelen dateert in ons land pas van verleden jaar door de wet van 18 juli 1959. Deze wet voorziet interestbonificaties op leningen van maximum 4 % voor een termijn van 5 jaar en premie op gebouwen en machines tot maximum 1 miljoen frank in de ontwikkelingsgebieden.

Het is zekerlijk nog te vroeg om de resultaten van deze nieuwe richting in de ekonomische politiek te beoordelen. Het valt echter te betreuren dat naast de twee testgebieden nog maar weinig op het infrastructurele vlak werd verwezenlijkt in de overige ontwikkelingsgebieden. Wat eveneens opvalt is dat de Centrale Overheid deze ontwikkelingspolitiek niet heeft gezien in het kader van een meer doelmatige en ekonomischer spreiding van de bevolking. Uit alle buurlanden is trouwens op dit vlak heel wat ervaring te halen.

O. Vanneste

(1) Zie o.m. J. Vandewalle : « Regionaal-ekonomische politiek in West-Duitsland » E.R.V.-mededelingen, 1960, N° 1 en P. Roums : « Les politiques d'expansion régionale en Europe occidentale », Revue du I.E.W., 1958, N° 34.

(2) Zie o.m. P. Roums, op. cit.

Taalfeesten te Kortrijk :

« De luister der Nederlandse Taal ».

Het past (en van verschillende zijden werd dit reeds opgemerkt) dat de jaarlijkse grote 11 juli-viering, met nationale en zo mogelijk met internationale weerklink doorgaat te Kortrijk zelf, de stad van de Slag der Gulden Sporen, zoals dit in 1952 gebeurd is (650ste verjaring van de slag van 1302) op een bijzonder luisterrijke wijze die velen zich thans nog zullen herinneren.

De Groeningestad heeft beslist voortaan jaarlijks ter gelegenheid van Vlaanderen's hoogdag grootse feestelijkheden in te richten.

Doch deze keer zullen niet langer alleen de strijders van 1302, de verdedigers van de vrijheid van ons land, worden gehuldigd, maar ook de even onsterfelijke dichters en schrijvers van Nederlandse meesterwerken, die voor ons taalgebied een voorname plaats in de wereldliteratuur hebben veroverd, van Ruusbroeck tot Karel Vande Woestyne, van Willem die Madoc Maecte (de schrijver van de zo sappige « Reynaert de Vos ») tot August Vermeylen, Guido Gezelle, Stijn Streuvels en zovele andere.

« De Luister der Nederlandse Taal » zo luidt inderdaad het rijke, bijna onuitputtelijke thema der Taalfeesten, die voortaan telkenjare op 11 juli zullen worden ingericht, en waarvan de « Praalstoet der Nederlandse Taal », het hoogtepunt zal worden. De realisatie van deze volledig nieuwe stoet, waarvan het algemeen ontwerp van Gilbert Dewilde is, werd toevertrouwd aan Gilbert Dewilde, Marcel Notebaert en Antoon Vander Plaetse.

Boven de reeds zo talrijke historische stoeten heeft de stad Kortrijk de voorkeur gegeven aan deze volledig nieuwe opvatting van 11 juli-viering, in de overtuiging aldus op een originele, positieve en volkse wijze, onder het motto « Uw Taal in Beeld », bij te dragen tot de aktuele bevordering van de Nederlandse kultuur en van het Algemeen Beschaafd Nederlands in ons land.

Niet alleen het ganse land en het gehele Nederlandse taalgebied, maar ook het buitenland wordt uitgenodigd om in de Groeningestad, ter gelegenheid van de herdenking van de slag der Gulden Sporen, de « Praalstoet der Nederlandse Taal » te komen bewonderen.

H.A. CAVEYE,
Stadssecretaris.

H. SAP,
Adviseur.

I. J. LAMBRECHT,
Burgemeester.

ONDER HET MOTTO : WIJ ZIJN EEN VOLK

OP ZONDAG 3 JULI 1960 TE 14 UUR 30
IN HET SPORTPALEIS TE ANTWERPEN

23^e VLAAMS NATIONAAL ZANGFEEST

DE LEDEN VAN HET A.V.O.H.V. WORDEN ER VERWACHT

Mededelingen

Aktiekomitee voor het Rode Kruis. Mededeling van 13-1-60.

Het aktiekomitee der Vlaamse kultuurverenigingen voor het Rode Kruis kwam bijeen op 23-1-60.

Daar de Vlaamse kultuurverenigingen hun verdere houding tegenover het Rode Kruis met de nodige objectiviteit wensen te bepalen, heeft het aktiekomitee op 14-1-60 aan Z.K.H. Prins Albert schriftelijk gevraagd welk gevolg werd gegeven aan de desiderata, vermeld in het memorandum ten gerieve van het Rode Kruis dat hem op 10-3-59 door een afvaardiging van het aktiekomitee werd overhandigd.

Z.K.H. Prins Albert antwoordde op 18-1-60 dat het centraal bestuurskomitee van het Rode Kruis de in het memorandum geformuleerde desiderata aan een ernstig onderzoek heeft onderworpen en dat het deze desiderata heeft overgemaakt aan een commissie voor de herziening van de Rode-Kruisstatuten en van het huishoudelijk reglement van de algemene raad. Reeds in haar eerste vergadering heeft deze commissie besloten prioriteit te verlenen aan de studie dezer desiderata: zij vergadert geregeld en hoopt binnen afzienbare tijd met haar werkzaamheden klaar te komen.

Ingevolge deze mededeling heeft het aktiekomitee der Vlaamse kultuurverenigingen voor het Rode Kruis besloten aan te dringen bij Z.K.H. Prins Albert, opdat het aktiekomitee door bovengenoemde commissie zou geraadpleegd worden ter verduidelijking en verdediging van zijn desiderata.

Provinciaal komitee West-Vlaanderen van het Rode Kruis. Motie van 21-2-60.

Het provinciaal komitee West-Vlaanderen van het Rode Kruis, in vergadering bijeengekomen op zondag 21-2-60 met de gewestelijke afgevaardigden van West-Vlaanderen in de algemene raad, op voorstel van zijn voorzitter, Dr. L. Dewinter en van zijn ondervoorzitter, Dr. J. Isebaert, tevens ingevolge de aktie van de plaatselijke afdelingen van West-Vlaanderen, heeft hiernavolgende motie met algemeenheid van stemmen goedgekeurd:

Het Provinciaal Komitee West-Vlaanderen van het Rode Kruis, in vergadering bijeengekomen op zondag 21-II-60, stelt met genoegen vast dat door de Algemene Raad van het Rode Kruis een commissie werd ingesteld «ter herziening van de Rode-Kruisstatuten en van het Huishoudelijk Reglement van de Algemene Raad» en dat deze commissie, zoals door Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Albert werd meegegeeld, in haar eerste vergadering besloten heeft prioriteit te verlenen aan de studie der desiderata van de Vlaamse Kultuurverenigingen;

wenst geen stelling te nemen omtrent de «juridische» gegrondheid der toepasselijkheid van de bestuurlijke taalwet bij het Rode Kruis;

is nochtans de mening toegedaan dat de bestuurlijke taalwet in het Rode Kruis moet toegepast en drukt de wens uit dat de verplichte naleving van de bestuurlijke taalwet in het Rode Kruis statutair zou worden vastgelegd;

geeft opdracht aan zijn Voorzitter, de Heer Dokter L. De Winter, op de eerstkomende vergadering van de Algemene Raad, namens het Provinciaal Komitee West-Vlaanderen van het Rode Kruis, de daartoe gewenste standpuntverklaring voor te leggen, ter goedkeuring door de Algemene Raad.

Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens. Motie van 30-IV-60.

Het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens,

In algemene vergadering bijeengekomen op 30 april jl.,

Indachtig dat het opgericht werd met het doel de onaantastbaarheid van het Nederlandstalig grondgebied te verzekeren alsmede om de taalbelangen van de Vlamingen der Brusselse agglomeratie te beveiligen,

Bevestigt dat voor de beveiliging van de Vlamingen der Brusselse agglomeratie volstrekt vereist wordt dat de plaatselijke machten de Nederlandse taal zouden eerbiedigen en het Nederlands onderwijs moeten aanmoedigen;

Gezien de door de gemeenteraden van Elsene, Sint-Gillis en Schaarbeek gestemde moties waarin burgemeesters, schepenen en gemeenteraadsleden van deze gemeenten zich uitspreken ten gunste van het behoud van de gemeentelijke zelfstandigheid op taalgebied;

Stelt vast dat deze drie gemeenten in 1932 gebruik gemaakt hebben van hun zelfstandigheid op taalgebied om het Nederlands uit hun diensten te weren en het Frans als enige diensttaal te erkennen;

Wijst erop dat het handhaven van deze toestand van siechte wil tegenover de Vlamingen der Brusselse agglomeratie getuigt;

Eist van de burgemeester, schepenen en gemeenteraadsleden van veertien gemeenten der agglomeratie (nl. Anderlecht, Brussel, Elsene, Etterbeek, Jette, Koekelberg, Oudergem, Schaarbeek, Sint-Gillis, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Joost-ten-Node, Ukkel, Vorst en Watermaal-Bosvoorde) dat zij onverwijld de in 1932 genomen beslissing zouden intrekken en verordenen dat de twee landstalen in hun diensten voortaan zullen mogen gebruikt worden;

Herinnert dat vijf gemeenten der Brusselse agglomeratie (nl. Evere, Ganshoren, Sint-Agatha-Berchem, Sint-Lambrechts-Woluwe en Sint-Pieters-Woluwe) gebruik gemaakt hebben van hun zelfstandigheid om het Nederlands als diensttaal te erkennen;

Roep de Vlaamse verenigingen der Brusselse agglomeratie op om de burgemeesters, schepenen en gemeenteraadsleden van de Brusselse agglomeratie te kennen te geven dat zij zich achter het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens scharen om van hen te verlangen dat zij getuigenis zouden afleggen van verdraagzaamheid tegenover de Vlaamse kultuurgemeenschap door voor de Vlamingen dezelfde onthaalregeling tot stand te brengen als degene die sinds 1932 op de Franstalige bevolking toegepast wordt;

Beslist deze motie over te maken aan alle burgemeesters, schepenen en gemeenteraadsleden der agglomeratie met het verzoek hun standpunt mede te delen.

A.V.O.H.V. - Gouw Brabant - Ledenvergadering van 10 april 1960.

De gouw Brabant van het A.V.O.H.V. besloot op 1 april jl. het akademisch jaar 1959-60 met een druk bijgewoonde voordracht door dhr *H.J. Brinkman* uit Zwolle (Nederland) over: «Het Zuidafrikaanse Nationalisme en de Apartheidspolitiek».

De gedachtenwisseling, welke zich na de voordracht ontspon was zeer geanimeerd en biezonder leerzaam. De spreker mocht dan ook van de talrijk opgekomen leden en belangstellenden een dankbaar applaus in ontvangst nemen.

De vergadering werd ingeleid door Dr. Jur. P. Beeckman.

Ontdubbeling van de medische fakulteit aan de Vrije Universiteit van Brussel.

Prof. Dr. R. De Keyser, rektor van de Brusselse Universiteit, heeft onlangs medegedeeld dat van af het aanstaande akademisch jaar een aanvang zal gemaakt worden met de ontdubbeling van de medische fakulteit, zodat binnen afzienbare tijd een volledige Nederlandse medische afdeling zal bestaan aan de Vrije Universiteit te Brussel.

Sekretariaat van het A.V.O.H.V.

Gedurende de zes eerste maanden van 1960 kwam het *Dagelijks Bestuur* bijeen op 23 januari, 20 februari, 31 maart en 27 april 1960.

De *Centrale Raad* vergaderde op 6 februari, 28 maart en 7 mei 1960.

Tijdens de vergadering van 26 maart jl. werd een motie tegen het taalkompromis goedgekeurd, waarvan wij hier de tekst nogmaals publiceren:

Het Bestuur van het Algemeen Vlaams Oud-Hoogstudenten Verbond in zijn zitting van 26 maart, na de vraagstukken Brussel en Taalgrens besproken te hebben:

— stelt vast het beslissend belang van deze vraagstukken voor ons volk, vraagstukken waarvoor sinds 130 jaar door geen enkele regering ooit een ernstige oplossing voorgesteld werd;

— verzet zich tegen alle verder prijsgeven van Vlaams grondgebied, hetzij rond Brussel, hetzij langs de taalgrens, o.m. te Ronse, te Edingen en in Overmaas;

— kan onmogelijk aanvaarden dat er met het Vlaamse recht of Vlaams grondgebied gesjacherd wordt;

— doet een oproep tot alle Vlamingen, van gelijk welke overtuiging ook, om het Vlaams Aktiekomitee Brussel en Taalgrens te steunen in zijn aktie voor de beveiliging van de Vlaamse grond en voor de rechten van de Vlamingen te Brussel;

— wil geen talentelling, geen vergelijk, geen gebiedsroof,
wél wetenschappelijk afbakening van de taalgrens in België en hervorming
van de Belgische unitaire staat op federale grondslag.
Vlamingen en Walen baas in eigen huis.

*
**

Het ligt in de bedoeling vanaf het volgende academisch jaar, dus te beginnen met september e.k. regelmatig om de maand te verschijnen — behalve dan in de maanden juli en augustus. Het redaktiekomitee zou het ten zeerste op prijs stellen indien alle bijdragen, mededelingen, verslagen en personalia uiterlijk op de 5e van iedere maand zouden ingezonden worden op het adres van de redactie-secretaris: *MARCEL REYN- DERS, VLAMINGENSTRAAT 132, LEUVEN*. Zodoende zou het « Mededelingsblad » normaal de 15e van elke maand kunnen verschijnen.

Personalia

Op 19 maart 1960, was het twintig jaar geleden dat *Mgr. VAN WAEYENBERGH*, tot Rector Magnificus van de Katholieke Universiteit te Leuven, werd benoemd.

Dr med. *R. De Beule*, ondervoorzitter van het A.V.O.H.V., werd aangesteld tot voorzitter van de Antwerpse afdeling van het Algemeen Nederlands Zangverbond.

De nieuwe voorzitter van het K.V.H.V. te Leuven en te Gent

Voor het academisch jaar 1960-'61 werd op 11 mei jl. stud. *Luc. Delanghe* als voorzitter van het Leuvense Studenten Verbond verkozen. Gedurende het afgelopen jaar was hij redaktiesekretaris van « Ons Leven ».

Tot praeses van het K.V.H.V.-Gent voor het academisch jaar 1960-1961 werd verkozen stud. *Piet De Clippele*.

Huwelijken

Lic W. Fierens met mej. *Hilde De Goeyse*, dochter van Dr en Mevr. E. De Goeyse-Vos.

Dr. F. Van Thillo, zoon van Dr. E. en Mevrouw Van Thillo-Roebroeck met Mej. *Robijns*, dochter van Ing. en Mevr. W. Robyns.

Geboorten

Bij Dr. med. en Mevrouw *Mattheusen*, werd een dochttertje geboren.

Bij Drs en Mevrouw *Wim Jorissen-Claeykens*, Anderlecht, werd een zoon geboren die de naam kreeg van *Wim*.

Bij Dr en Mevrouw *Rob. Van Wateghem* zag een dochttertje, *Ingrid* genaamd, het licht.

Overlijden

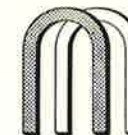
Op 12 april jl. overleed in een kliniek te Bonheiden, dhr *Pol Heyns*, volkskundige, oud-hoofdredakteur van « Ons Leven », 1930-31.

Ons werd het overlijden gemeld van dhr *H. Hanssen*, lic. handels- en financ. wet. Te Kruishoutem overleed *Dr. med. A. Pauwelijn*.

Te Brugge overleed dhr *Lod. Hendrik Devriendt*, vader van Dr. sc. Karel Devriendt-Van Nuffelen.

Te Brussel overleed ons trouw medelid dhr *Jean Van de Voort*.

Te verkrijgen bij alle groothandelaars in sanitaire artikelen !

MEWAF
Lijnwaadstraat
KORTRIJK

Metalen meubelen
Douches - Kabinen

Thermotub

Wasfonteinen

Sanispray

ultix

DE ENIGE KEUKEN
DIE DE VOORDELEN
VAN HOUT EN
ALUMINIUM
COMBINEERT !